

Charakterystyka gatunków i wykaz stanowisk

Sect. *Cinnamomeae* DC.1. **Rosa rugosa* Thunb.

Róża pomarszczona (ryc. 21).

Zasięg. Pochodzi z Dalekiego Wschodu, szeroko rozpowszechniona w Chinach, Japonii, na Półwyspie Koreańskim, Sachalinie i Kameczatce (Větvička 1990).

Rozmieszczenie w Polsce. Występuje na całym obszarze kraju zarówno w siedliskach naturalnych jak i w uprawie (Zieliński 1987).

Występowanie na terenie badań. Gatunek częsty, rozproszony na całym obszarze. 122 notowania w 109 kwadratach (ryc. 22). Wydaje się znacznie częstszy w południowym rejonie Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, na pozostałej części sporadycznie.

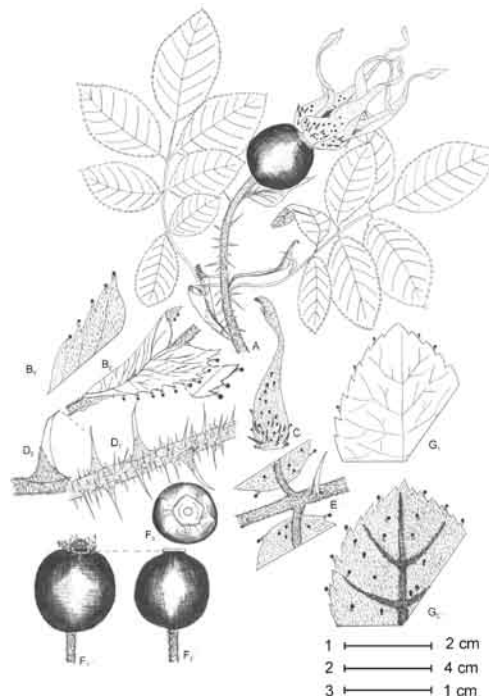
Rośnie głównie w zbiorowiskach przydrożnych (88% stanowisk), w uprawie lub jako pozostałość dawnych ogrodów. Sporadycznie odnotowywany w zarastających murawach kserotermicznych *Origano-Brachypodietum*, łągach *Alno-Ulmion*, zaroślach z *Juniperus communis* L. oraz na miedzach i nasypach kolejowych.

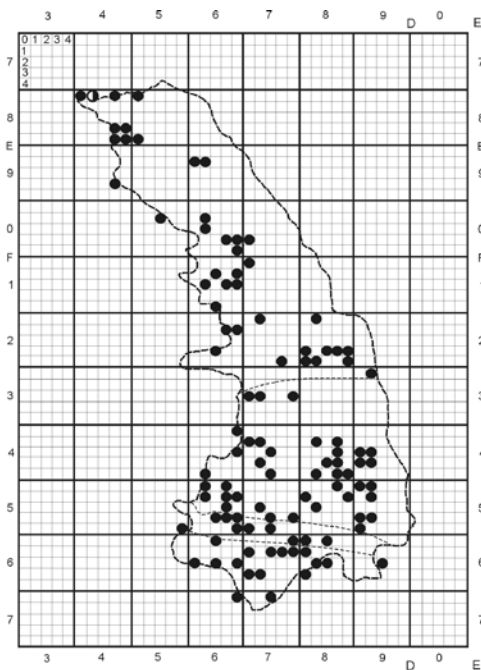
Wykaz wybranych stanowisk

DE84: Góry Towarne Małe, 2003, leg. Soł. (OPN); **DE85:** Przymiłowice, 2003, obs. Soł.; **DE94:** Skrajnica, 2002, leg. Urb. (KTU); **DE96:** Złoty Potok, 2003, leg. Soł. (OPN); **DF05:** Żarki, 1995, Pom. (KTU); **DF06:** Góra Mirowska, 2002, leg. Soł. (OPN); **DF07:** Kostkowice, 2005, obs. Soł.; **DF16:** Morsko, 2004, obs. Soł.; **DF17:** Kroczyce, 2005, obs. Soł.; **DF26:** Ogrodzieniec, 2002, leg. Soł. (OPN); **DF27:** Domaniewice, 2001, leg. Urb. (KTU), 2003, obs. Soł.; **DF28:** Dłużec, 2002, obs. Soł.; **DF37:** Jaroszewiec, 2006, leg. Soł. (OPN); **DF39:** Szreniawa, 1996, leg. Gaw. (ATPOL), 2006, obs. Soł.; **DF46:** Żurada, 2000, leg. Urb. (KTU); **DF47:** Olkusz, 2004, leg. Soł. (OPN); **DF48:** Złota Góra, 2006, leg. Soł. (OPN); **DF49:** Sobieseki, 2003, leg. Soł. (OPN); **DF55:** Chrzanów, 2003, obs. Soł.; **DF56:** Karniowice, 2000, leg. Soł. (OPN); **DF57:** Tenczynek, 1999, 2003, leg. Soł. (OPN); **DF58:** Szklary, 2002, leg. Soł. (OPN); **DF59:** Prądnik Korzkiewski (!), 2002, obs. Soł.; **DF66:** Wygielzów, 2003, leg. Soł. (OPN); **DF67:** Baczyn, 1999, leg. Soł. (OPN); **DF68:** Nielepice (!), 2000, leg. Soł. (OPN); **DF69:** Kraków, 2006, obs. Soł.; **DF76:** Spytkowice, 1999, leg. Ban. (ATPOL), 2006, obs. Soł.; **DF77:** Przeginia Duchowna, 2006, obs. Soł.

Ryc. 21. *Rosa rugosa* Thunb. A: krótkopęd; B1: przylistek od strony dolnej; B2: przylistek od strony górnej; C: działka kielicha; D1: fragment długopędu; D2: kolec; E: fragment osi liścia, F1, F2, F3: owoc; G1: fragment liścia od strony górnej; G2: fragment liścia od strony dolnej. Skala: 1: B1, B2, E, F1, F2, F3, G1, G2; 2: A, C; 3: D1, D2

Fig. 21. *Rosa rugosa* Thunb. A: part of fruiting short shoot; B1: stipule (underside); B2: stipule (upper side); C: sepal; D1: part of long shoot; D2: prick; E: part of axis of leaf; F1, F2, F3: fruit; G1: part of leaf (upper side); G2: part of leaf (underside). Scale: 1: B1, B2, E, F1, F2, F3, G1, G2; 2: A, C; 3: D1, D2

Ryc. 22. Rozmieszczenie stanowisk *Rosa rugosa* Thunb.

Fig. 22. Distribution of stands of *Rosa rugosa* Thunb.

Występuje w ciepłolubnych zbiorowiskach klasy *Rhamno-Prunetea* Rivas Goday et Grab. 1961 oraz na wtórnych stanowiskach przydrożnych stanowiących pozostałość dawnej uprawy.

Wykaz stanowisk

Rosa majalis cv. "Foecundissima"

DF48: Saspów, 2002, leg. Soł. (OPN), Sułoszowa, 2002, leg. Soł. (OPN).

Rosa majalis

DF07: Kostkowice, 1981, leg. Sen. (KRA); **DF26:** Podzamcze, 1980, leg. Sen. (KRA); **DF69:** Dębniki, Berdau (1859), Kopiec Kościuszki, 1859, leg. Ber. (KRAM) Zwierzyniec, Berdau (1859).

3. *Rosa pendulina* L.

Róża alpejska.

Syn.: *R. alpina* L., *R. rupestris* Crantz, *R. glandulosa* Bellardi.

Zasięg. *Rosa pendulina* jest górskim gatunkiem występującym w środkowej i południowej Europie (Zieliński 1987).

Rozmieszczenie w Polsce. Przez Polskę przebiega północna granica zasięgu róży alpejskiej. Występuje w Tatrach, Pieninach, Beskidzie Wysokim i Bieszczadach Zachodnich (Kaczmarek 1968). Podawana także z kilku niżowych stanowisk na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej (Zieliński 1987).

Lit.: Michalik (1978), Popek, Sendek (1985), Piasecki (1989), Dyrga (1994), Sołtys, Popek (2002), Sołtys i in. (2004), Michalik (1978), Sołtys, Popek (2002)

Npbl.: 1977, leg. Tyra. (KTU), 1981, leg. Sen. (KTU), 1987, leg. Dud. (KTU), 1995, Pom. (KTU), 1996, leg. Zem. (ATPOL), 1996, leg. Gaw. (ATPOL), 1997, leg. Nowak (ATPOL), 1997, leg. Nowak (KTU), 1999, leg. Ban. (ATPOL), leg. Zem. (ATPOL), 2002, leg. Rom. (KTU), 1991, 2000, 2001, 2002, leg. Urb. (KTU), 2003, 2004, leg. Soł. (OPN).

2. *Rosa majalis* Herrm.

Róża girlandowa (ryc. 23).

Syn.: *R. cinnamomea* L.

Zasięg. Występuje na obszarze wschodniej Europy, na zachodzie w rozproszaniu (Popek 1996).

Rozmieszczenie w Polsce. Nieliczne stanowiska rozproszone na obszarze całego kraju (Popek 1996, Zajac, Zajac 2001).

Występowanie na terenie badań. Gatunek bardzo rzadki. Siedem notowań w sześciu kwadratach badawczych (ryc. 24). Jednakże dwa z podawanych stanowisk datowane są na lata 80. XX w., jedno na drugą połowę XIX w., a najnowsze dotyczą pełnokwiatowej odmiany *Rosa majalis* cv. "Foecundissima" (Sołtys 2003).

Na obszarze badań gatunek ten występuje w ciepłolubnych zbiorowiskach klasy *Rhamno-Prunetea* Rivas Goday et Grab. 1961 oraz na wtórnych stanowiskach przydrożnych stanowiących pozostałość dawnej uprawy.

Ryc. 23. *Rosa majalis* Herrm. A: krótkopęd; B: działki kielicha; C: fragment długopędu; D: fragment osi liścia; E: przylistek; F1, F2: owoc; G1: fragment liścia od strony dolnej; G2: fragment liścia od strony górnej. Skala: 1: A, B, C, D, F1, F2, G1, G2; 2: E

Ryc. 23. *Rosa majalis* Herrm. A: part of fruiting short shoot; B: sepals; C: part of long shoot; D: part of axis of leaf; E: stipule; F1, F2: fruit; G1: part of leaf (underside); G2: part of leaf (upper side). Scale: 1: A, B, C, D, F1, F2, G1, G2; 2: E

Występowanie na terenie badań. Gatunek bardzo rzadki. Podawany łącznie z ośmiu stanowisk, zlokalizowanych w ośmiu kwadratach badawczych (ryc. 25). Ostatnie notowania tego gatunku pochodzą z przed siedmiu lat.

Z obszaru Wyżyny podawany jako występujący w cienistych zaroślach, głównie na zboczach wąwozów (Urbisz 2004).

Wykaz stanowisk

DF36: Klucze, 1938, leg. Pawł. (KRA), Pustynia Błędowska, 1938, leg. Pawł. (KRA), 2000, leg. Czyl. (KTU); **DF37:** Bielny Staw, 1981, leg. Wika (KTU); **DF38:** Cieplice 1994, leg. Gaw. (KTU); **DF47:** Olkusz, 1946, leg. Pog. (KRA); **DF48:** Kolonia Kamieniec (Michalik 1978), Ojców (Szafer 1935), Pieskowa Skała (Michalik 1978).

4. **Rosa woodsii* Lindl. var. *ultramontana* (S. Watson) Jeps.

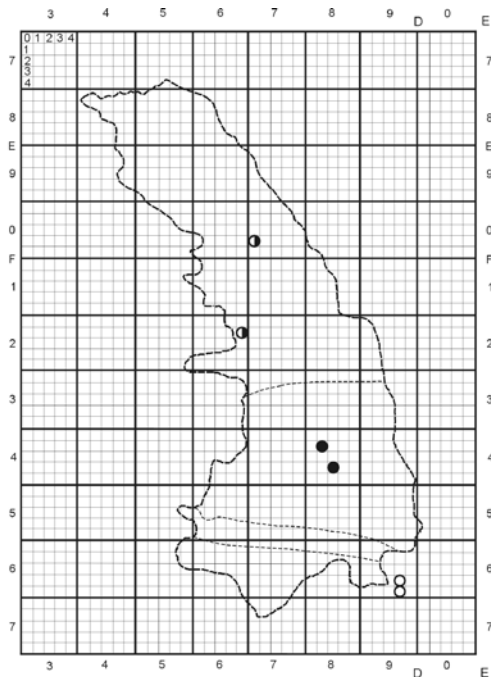
Róża Woodsa

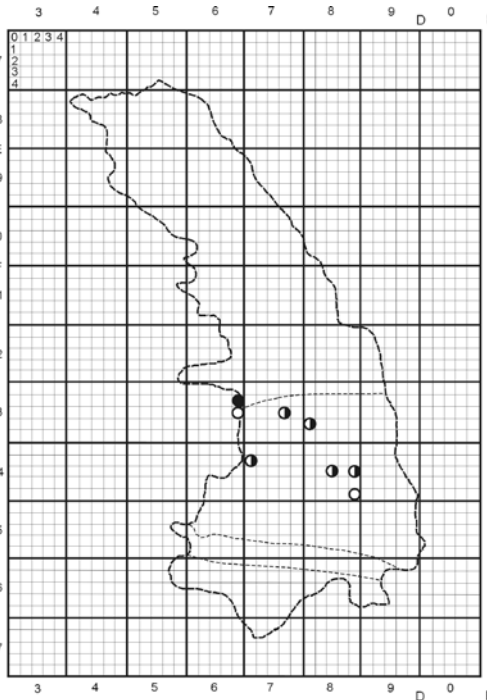
Zasięg. Stanowiska *Rosa woodsii* rozciągają się od Minnesoty do Alaski, południowego rejonu Arizony, północnego Meksyku, Teksasu, Kansas i Dakoty w Ameryce Północnej (*Pacific Southwest Experimental Station* 2002).

Rozmieszczenie w Polsce. Brak danych na temat występowania tego gatunku na naturalnych siedliskach w kraju.

Ryc. 24. Rozmieszczenie stanowisk *Rosa majalis* Herrm.

Fig. 24. Distribution of stands of *Rosa majalis* Herrm.

Ryc. 25. Rozmieszczenie stanowisk *Rosa pendulina* L.

Fig. 25. Distribution of stands of *Rosa pendulina* L.

Występowanie na terenie badań. Gatunek bardzo rzadki, nowy dla Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej (Sottys, Popek 2007). Dwa notowania w dwóch kwadratach badawczych (ryc. 26).

Występuje na Górze Birów łanowo w postaci dwóch dużych płatów liczących po kilkadziesiąt krzewów. Płaty te zlokalizowane są po dwóch stronach dużego wapiennego ostańca, wznoszącego się ponad szczytowym wypłaszczeniem Góry. Siedliska w których występuje omawiany takson, różnią się znacznie stopniem nasłonecznienia. Jedno z nich, znajdujące po nasłonecznionej, południowej stronie masywu, to zarastający płat murawy *Origanum-Brachypodium*. Drugie o ekspozycji północnej znajduje się po przeciwnej stronie ostańca, wśród zadrzewień (głównie *Carpinus betulus* L., *Tilia cordata* Mill. i *Fraxinus excelsior* L.), powstałych w wyniku naturalnej sukcesji drzew i krzewów w murawie kserotermicznej. Róża ta została rozsiana z pobliskiej uprawy w Podzamczu, przez ptaki.

Wykaz stanowisk

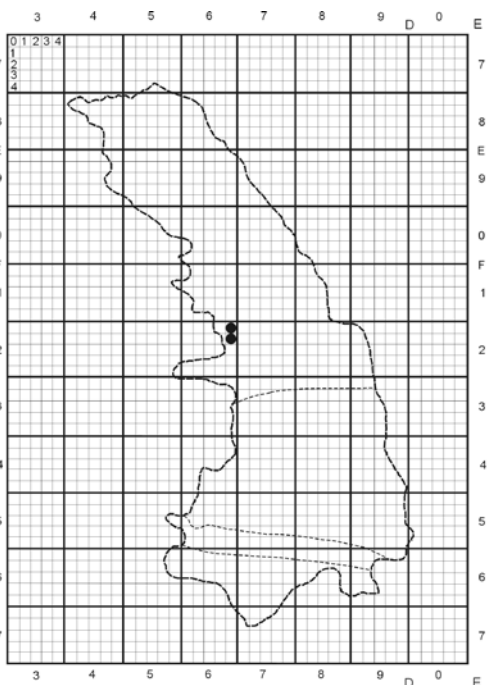
DF26: Góra Birów, 2004, leg. Soł. (OPN), Podzamcze, 2004, obs. Soł.

Sect. *Caninae* DC. em H. Christ.

5. *Rosa dumalis* Bechst.

Róża sina

Syn.: *R. glauca* Vill, *R. caesia* Sm., *R. coriifolia* Fr., *R. vosagiaca* Desp.

Ryc. 26. Rozmieszczenie stanowisk *Rosa woodsii* Lindl.

Fig. 26. Distribution of stands of *Rosa woodsii* Lindl.

Zasięg. Gatunek występujący w Europie za wyjątkiem jej północnych i wschodnich obszarów oraz w południowo-zachodniej Azji (Popek 1996).

Rozmieszczenie w Polsce. Rośnie na całym obszarze kraju, głównie na nizinach i pogórzu (Popek 1996).

Występowanie na terenie badań. Gatunek częsty. Stwierdzony łącznie na 220 stanowiskach w 193 kwadratach. Wykaz stanowisk podano dla wyróżnionych odmian *Rosa dumalis* (ryc. 27, 29, 31, 33, 34).

Rośnie głównie w zbiorowiskach nieleśnych (67% stanowisk), takich jak: murawy kserotermiczne (37%) oraz zbiorowiska przydrożne, łąki i pastwiska (łącznie 30%).

Na obrzeżach lasów dębowo-grabowych stwierdzono 15% stanowisk tego gatunku, a 17% w zaroślach z rzędu *Prunetalia*. Sporadycznie notowany na skraju *Quercus robur*-*Pinetum* oraz w zaroślach i śródpolnych zadrzewieniach.

Przegląd taksonów wewnątrzgatunkowych

5a. *Rosa dumalis* Bechst. var. *kląsterski* (Popek) Popek

Syn.: *R. kląsterski* (Popek) Kląst.

Występowanie na terenie badań. Odmiana bardzo rzadka, odnotowana tylko na jednym stanowisku w jednym kwadracie (ryc. 27). Później nie potwierdzona.

Wykaz stanowisk

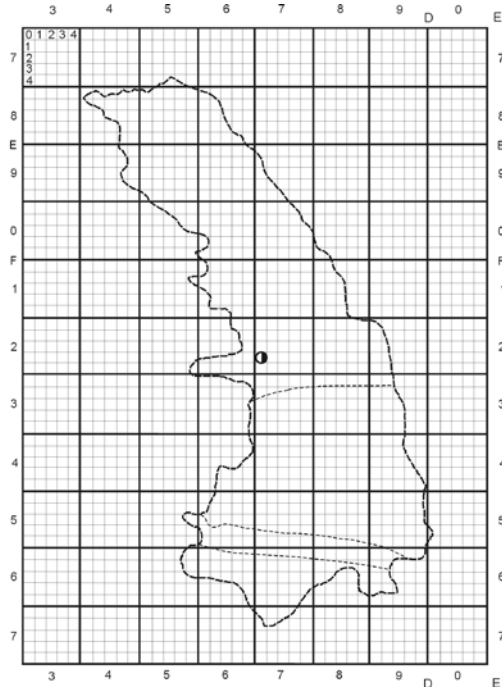
DF27: Żelazko, 1981, leg. Bab. (KTU).

5b. *Rosa dumalis* Bechst. var. *afzeliana* (Fr.) Boulenger

Syn.: *R. afzeliana* Fr. (ryc. 28).

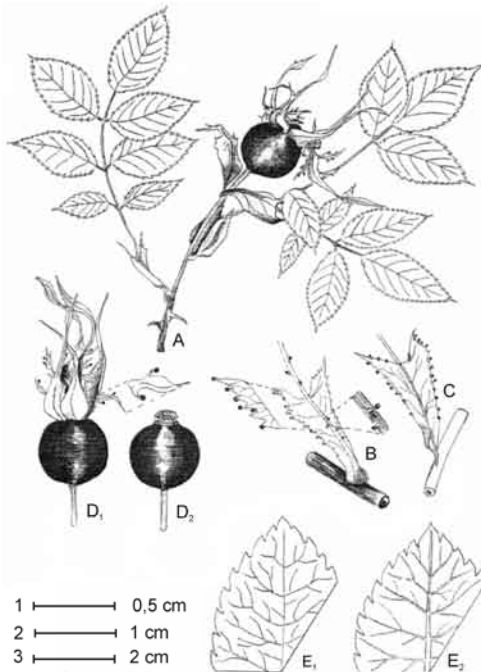
Występowanie na terenie badań. Odmiana częsta. 126 notowań w 117 kwadratach (ryc. 29). Wydaje się znacznie częstsza w południowej części terenu na Garbie Tenczyńskim i Wyżynie Olkuskiej, gdzie rośnie na bogatym podłożu rędzin wapiennych i gleb brunatnych. W granicach Wyżyny Częstochowskiej stwierdzona w miejscach wyspowego występowania żyzniejszych gleb, w okolicy Gór Towarnych, Skał Kroczyckich i Ogrodzieńca.

Spotykana głównie w zbiorowiskach nieleśnych (68% stanowisk), przeważnie w zarastających zbiorowiskach kserotermicznych *Origano-Brachypodietum*, ruderalnych zbiorowiskach przydrożnych (18%) i miedzach (12,5%). Występuje także na obrzeżach lasów dębowo-grabowych (14%), sporadycznie na łąkach z rzędu *Arrhenatheretalia* Pawł. 1928, a także w zaroślach rzędu *Prunetalia*, śródpolnych zadrzewieniach i na skraju lasów *Quercus robur*-*Pinetum*.

Ryc. 27. Stanowisko *Rosa dumalis* Bechst. var. *kląsterski* (Popek) Popek

Fig. 27. Stand of *Rosa dumalis* Bechst. var. *kląsterski* (Popek) Popek

Ryc. 28. *Rosa dumalis* Bechst. var. *afzeliana* (Fr.) Boulenger. A: krótkopęd; B: fragment osi liścia; C: przylistek; D1, D2 – owoc; E1: fragment liścia od strony górnej; E2: fragment liścia od strony dolnej. Skala; 1: E1, E2; 2: B, C; 3: A, D1, D2

Fig. 28. *Rosa dumalis* Bechst. var. *afzeliana* (Fr.) Boulenger. A: part of fruiting short shoot; B: part of axis of leaf; C: stipule; D1, D2: fruit; E1: part of leaf (upper side); E2: part of leaf (underside). Scale; 1: E1, E2; 2: B, C; 3: A, D1, D2

Wykaz wybranych stanowisk

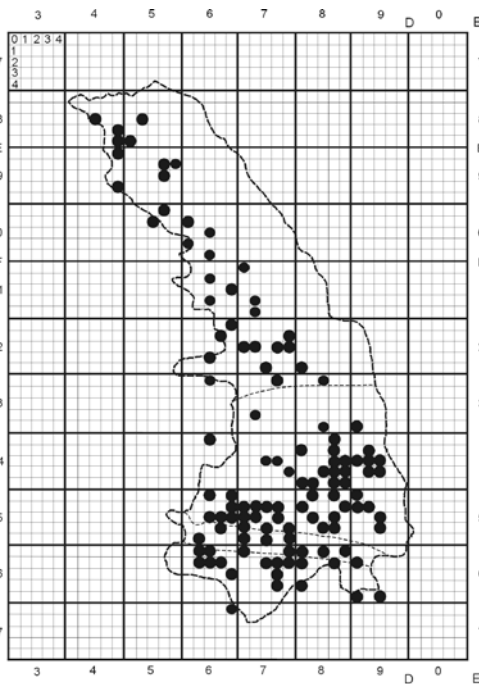
DE84: Góry Towarne Małe, 2003, leg. Soł. (OPN); **DF85:** Przemiłowice, 2003, leg. Soł. (OPN); **DE94:** Góra Biakło, 2003, obs. Soł.; **DE95:** Siedlec, 2003, leg. Soł. (OPN); **DF05:** Przewodiszowice, 2005, obs. Soł.; **DF06:** Łutowiec, 2005, leg. Soł. (OPN); **DF16:** Żerkowice, 2005, leg. Soł. (OPN); **DF17:** Mokrus, 2005, obs. Soł.; **DF26:** Ogrodzieniec, 2004, leg. Soł. (OPN); **DF27:** Krzywopłaty, 2004, leg. Soł. (OPN); **DF28:** Dłużec, 2005, leg. Soł. (OPN); **DF36:** Niegowonice, 2005, obs. Soł.; **DF37:** Bydlin, 2004, leg. Soł. (OPN); **DF38:** Trzyciąż, 2004, obs. Soł.; **DF39:** Imbramowice, 2005, leg. Soł. (OPN); **DF46:** Bolesław, 2002, leg. Jęd. (KTU); **DF47:** Zederman, 2003, leg. Soł. (OPN); **DF48:** Wielmoża, 2003, leg. Soł. (OPN); **DF49:** Minoga, 2005, leg. Soł. (OPN); **DF56:** Dulowa, 2000, leg. Soł. (OPN); **DF57:** Miękinia, 1999, leg. Soł. (OPN); **DF58:** Biały Kościół, 2002, leg. Soł. (OPN); **DF59:** Cianowice, 2003, leg. Soł. (OPN); **DF66:** Kwaczała, 2000, leg. Soł. (OPN); **DF67:** Sanka, 2000, leg. Soł. (OPN); **DF68:** Nielepice, 2000, leg. Soł. (OPN); **DF69:** Tyniec, 2006, obs. Soł.; **DF76:** Podłęże, 2006, obs. Soł.
Lit.: Sottys, Popek (2002), Sottys i in. (2004)
Npbl.: 2002, 2003, 2004, 2005, leg. Soł. (OPN), 2002, leg. Jęd. (KTU)

5c. *Rosa dumalis* Bechst. var. *dumalis* (ryc. 30).

Występowanie na terenie badań. Odmiana częsta. 176 notowań w 159 kwadratach (ryc. 31). Rozproszona na całym obszarze badań. Występuje przeważnie na glebach brunatnych i rędzinach wapiennych w południowej części obszaru badań, na Garbie Tenczyńskim i Wyżynie Olkuskiej.

Ryc. 29. Rozmieszczenie stanowisk *Rosa dumalis* Bechst. var. *afzeliana* (Fr.) Boulenger

Fig. 29. Distribution of stands of *Rosa dumalis* Bechst. var. *afzeliana* (Fr.) Boulenger

Ryc. 30. *Rosa dumalis* Bechst. var. *dumalis*. A: krótkopęd; B: długopęd; C: fragment osi liścia; D: przylistek; E1, E2: owoc; F: fragment liścia od strony dolnej. Skala; 1: D, F; 2: A, B, C, E1, E2

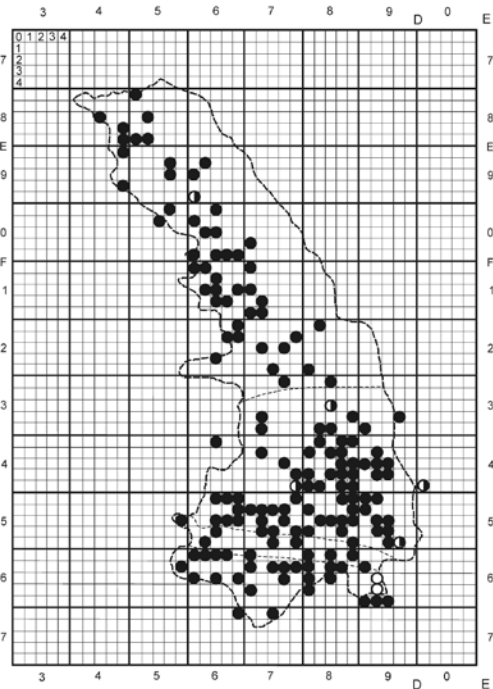
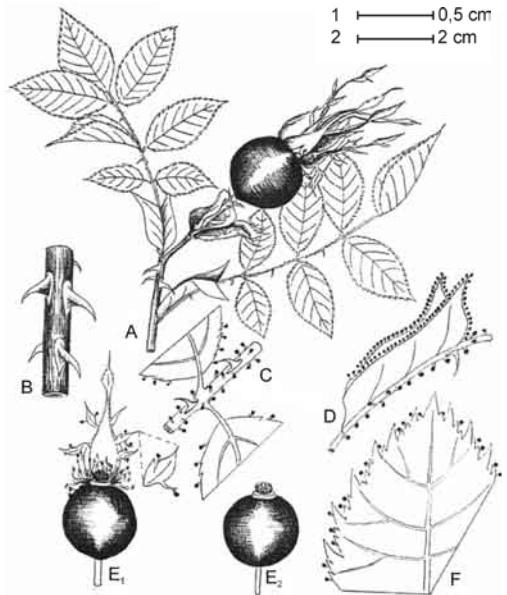
Fig. 30. *Rosa dumalis* Bechst. var. *dumalis*. A: part of fruiting short shoot; B: part of long shoot; C: part of axis of leaf; D: stipule; E1, E2: fruit; F: fragment of leaf (underside). Scale; 1: D, F; 2: A, B, C, E1, E2

Sporadycznie spotykana na uboższych glebach bielcowych lub płowych. W granicach Wyżyny Częstochowskiej stanowiska zlokalizowane są głównie w miejscach występowania żyzniejszych gleb w okolicach Gór Towarnych i Sokolich oraz Skał Podleśskich, Rzędkowniczych i Kroczyckich.

Rośnie przeważnie w zbiorowiskach nieleśnych (79% stanowisk), takich jak zarastające murawy kserotermiczne *Origo-Brachypodietum* (48%), przydroża (21%) i miedze (10%). Spotykana była także na obrzeżach lasów dębowo-grabowych (20%) oraz sporadycznie w ciepłolubnych zaroślach rzędu *Prunetalia*, na skraju borów mieszanych *Quercus roboris-Pinetum* i łąkach z rzędu *Arrhenatheretalia*, w różnym stadium sukcesji.

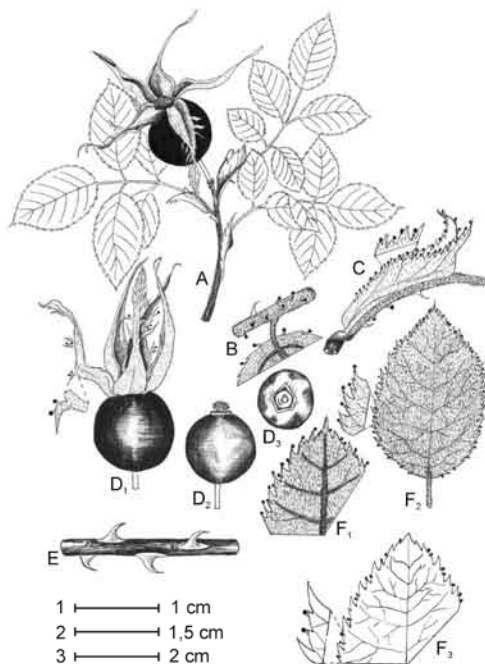
Wykaz wybranych stanowisk

DE84: Góry Towarne (!), 2003, leg. *Soł.* (OPN); **DE85:** Małusy Wielkie, 2003, leg. *Soł.* (OPN); **DE94:** Wojnowka Chorońska, 2003, leg. *Soł.* (OPN); **DE95:** Pabianice, 2003, leg. *Soł.* (OPN); **DE96:** Złoty Potok, 2003, leg. *Soł.* (OPN); **DF05:** Przewodziszowice, 1981, leg. *Sen.* (KTU), 2003, leg. *Soł.* (OPN); **DF06:** Łutowiec, 2002, leg. *Soł.* (OPN); **DF07:** Kostkowice, 2005, obs. *Soł.*; **DF16:** Morsko, 2004, leg. *Soł.*; **DF17:** Kroczyce, 2003, obs. *Soł.*; **DF26:** Góra Birów, 2004, leg. *Soł.* (OPN), Hutki-Kanki, 2004, obs. *Soł.*, Ogrodzieniec, 2004, obs. *Soł.*, Podzamcze, 2004, obs. *Soł.*; **DF27:** Krzywopłaty, 2004, leg. *Soł.* (OPN); **DF28:** Dłużec, 2005, leg. *Soł.* (OPN); **DF37:** Bydlin, 2004, leg. *Soł.* (OPN); **DF38:** Głanów, 2005, obs. *Soł.*; **DF39:** Imbramowice, 2005, obs. *Soł.*; **DF46:** Bolesław, 2004, obs. *Soł.*; **DF47:** Zederman, 2004, leg. *Soł.* (OPN); **DF48:** Zabugaje-Saspów, 2002, leg. *Soł.* (OPN); **DF49:** Sobiesęki, 2003, leg. *Soł.* (OPN); **DF55:** Balin, 2000, obs. *Soł.*; **DF56:** Piła Kościelecka, 2000, leg. *Soł.* (OPN); **DF57:** Nowa Góra, 2000, leg. *Soł.* (OPN); **DF58:** Brzezcie, 2004, leg. *Soł.*

Ryc. 31. Rozmieszczenie stanowisk *Rosa dumalis* Bechst. var. *dumalis*

Fig. 31. Distribution of stands of *Rosa dumalis* Bechst. var. *dumalis*

Ryc. 32. *Rosa dumalis* Bechst. var. *coriifolia* (Fr.) Boulenger. A: krótkopęd; B: fragment osi liścia; C: przylistek, D1, D2, D3: owoc; E: długopęd; F1: fragment liścia od strony dolnej; F2, F3: fragment listka od strony górnej. Skala; 1: C; F1, F2, F3; 2: D1; 3: A, B, D2, D3, E

Fig. 32. *Rosa dumalis* Bechst. var. *coriifolia* (Fr.) Boulenger. A: part of fruiting short shoot; B: part of axis of leaf; C: stipule; D1, D2, D3: fruit; E: part of long shoot; F1: part of leaf (underside); F2, F3: part of leaf (upper side). Scale: 1: C; F1, F2, F3; 2: D1; 3: A, B, D2, D3, E

(OPN); **DF59**: Prądnik Korzkiewski (!), 2002, leg. Soł. (OPN); **DF65**: Zagórze, 2000, obs. Soł.; **DF66**: Bołecin, 1936, leg. Maz. (KRA), 2000, leg. Soł. (OPN); **DF67**: Baczyn, 2003, obs. Soł.; **DF68**: Szczyglice, 2000, 2003, obs. Soł.; **DF69**: Mydlniki, 2006, obs. Soł.; **DF76**: Podłęże, 2006, obs. Soł.; **DF77**: Przeginia Duchowna, 2006, obs. Soł.; **EF40**: Sieciechowice, 1996, leg. Szew. (KRAM).

Lit.: Popek, Sendek (1985), Szelań (2000), Sottys, Popek (2002), Sottys i in. (2004),

Npbl.: 18??, leg. Reh. (KRAM), 1921, leg. Kr. (KRAM), 1921, leg. K.M. (KRAM), 1936, leg. Maz. (KRA), 1954, leg. Kur. (KRA), 1963, leg. Bław. (KRA), 1965, 1967,

leg. Popek (KRAP), 1981, leg. Sen. (KTU), 1981, Wika (KTU), 1996, leg. Szew. (KRAM), 2004, leg. Bar. (KRA), 2004, leg. Soł. (OPN).

5d. *Rosa dumalis* Bechst. var. *coriifolia* (Fr.) Boulenger.

Syn.: *R. coriifolia* Fr. (ryc. 32).

Występowanie na terenie badań. Odmiana niezbyt częsta, rozproszona na całym obszarze badań. 52 notowania w 47 kwadratach (ryc. 33). Występuje wyłącznie na żyznych glebach brunatnych i rędzinach na Garbie Tenczyńskim i Wyżynie Olkuskiej, w północnej części obszaru badań w okolicach Skał Rzędkowickich, Złotego Potoku i Olsztyna.

Rośnie w zbiorowiskach nieleśnych (74% stanowisk): w zarastających murawach kserotermicznych *Origano-Brachypodietum* (34%), przydrożach (25%), miedzach (14%) i sporadycznie na łąkach z rzędu *Arrhenatheretalia*. Spośród zbiorowisk leśnych i zaroślowych najliczniej występuje w ciepłolubnych zaroślach rzędu *Prunetalia* (16%) a nieco rzadziej na obrzeżach lasów dębowo-grabowych (10%).

Wykaz wybranych stanowisk

DE85: Małusy Wielkie (!), 2003, obs. Soł.; **DE94**: Góra Biakto, 2003, obs. Soł.; **DE95**: Pabianice, 2003, leg. Soł. (OPN); **DE96**: Złoty Potok, 2003, leg. Soł. (OPN); **DF06**: Skały Rzędkowickie, 2004, leg. Soł. (OPN); **DF16**: Morsko, 2004, leg. Soł. (OPN); **DF28**: Kleszczowa, 1979, leg. Sen. (KRA); **DF37**: Zarzecz, 18??, leg. Reh. (KRAM), Golczowice, 1981, leg. Sen. (KTU); **DF39**: Ulina, 1996, leg. Szew. (KRAM); **DF48**: Młynnik (!), 2003, leg. Soł. (OPN); **DF49**: Skała, 2001, leg. Soł. (OPN); **DF56**: Piła Kościelecka, 2000, leg. Soł. (OPN); **DF57**: Paczółtowiec, 2006, obs. Soł.; **DF58**: Zerków (!), 2004, obs. Soł.; **DF59**: Prądnik Korzkiewski (!), 2003, obs. Soł.; **DF66**: Regulice, 1999, 2000, leg. Soł. (OPN); **DF67**: Kleszczów, 2000, leg. Soł. (OPN); **DF68**: Chrosna, 2000, leg. Soł. (OPN); **DF69**: Skały Twardowskiego, (!), 2001, obs. Soł.

Lit.: Popek, Sendek (1985), Skotniczna (1977), Sottys i in. (2004).

Ryc. 33. Rozmieszczenie stanowisk *Rosa dumalis* var. *coriifolia* (Fr.) Boulenger

Fig. 33. Distribution of stands of *Rosa dumalis* Bechst. var. *coriifolia* (Fr.) Boulenger

Npbl.: 18??, leg. Reh. (KRAM), 1859, leg. Ber. (KRAM), 1965, leg. Popek, 1967, leg. Popek, 1979, leg. Sen. (KRA), 1981, leg. Sen. (KTU), 1991, leg. Woszcz. (KRAM), 1996, leg. Szew. (KRAM), 2003, leg. Soł. (OPN).

5e. *Rosa dumalis* Bechst. var. *caesia* (Sm.) Boulenger

Syn.: *R. caesia* Sm.

Występowanie na terenie badań. Odmiana bardzo rzadka. Osiem notowań w siedmiu kwadratach (ryc. 34). Połowa stanowisk pochodząca z XIX wieku nie została potwierdzona.

Na znalezionych stanowiskach odmiana ta rośnie wyłącznie na glebach brunatnych i rędzinach we wschodniej części Garbu Tenczyńskiego, okolicach Ojcowskiego Parku Narodowego i jego otuliny, a w północnej części w okolicy Olsztyna, gdzie występuje w zbiorowiskach nieleśnych, najczęściej w zarastających murawach kserotermicznych *Origano-Brachypodietum*.

Wykaz stanowisk

DE94: Góra Biakło, Szelaż (2000), 2003, obs. Soł., Góra Lipówka, Szelaż (2000), 2003, leg. Soł. (OPN); **DF48:** Saspów, 2002, leg. Soł. (OPN); **DF49:** Skąta, 2006, obs. Soł., 2001, leg. Soł. (OPN); **DF57:** Wola Filipowska, 18??, leg. Gus. (KRAM); **DF68:** Nielepice, 18??, leg. Gus. (KRAM); **DF69:** Kraków, 18??, leg. Reh. (KRAM), Sikornik 18??, leg. Reh. (KRAM).

6. *Rosa villosa* L.

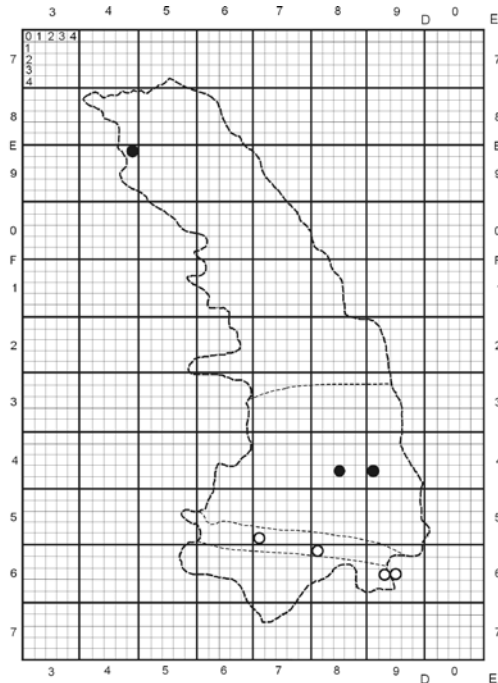
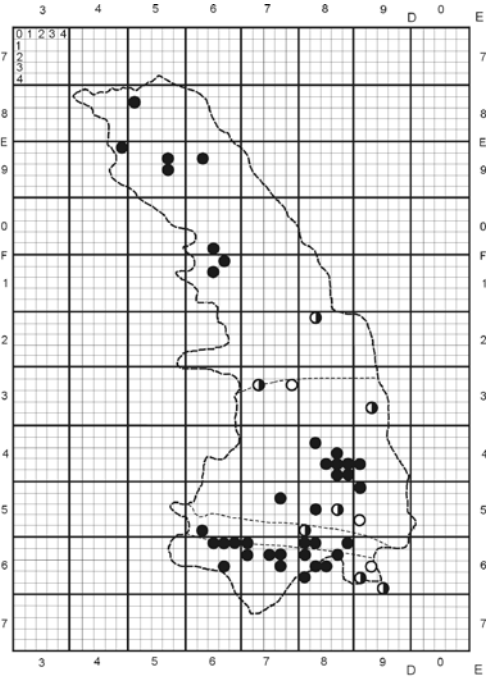
Syn.: *R. pomifera* Herrm.

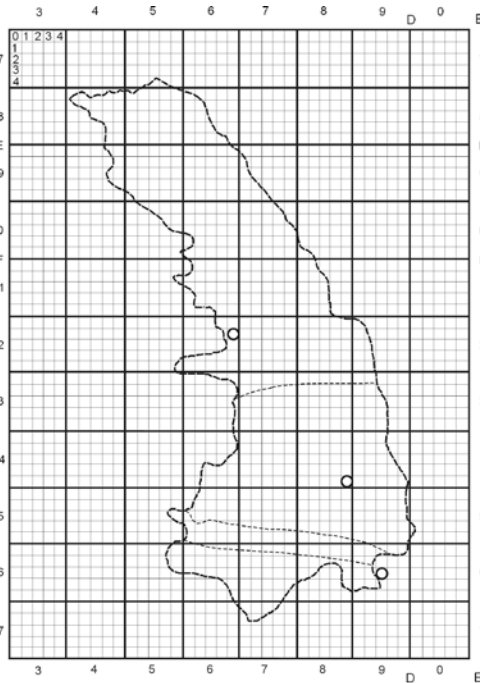
Zasięg. Rośnie na obszarze północno-zachodniej i środkowej Europy, Azji Mniejszej i na Kaukazie (Popek 1996).

Rozmieszczenie w Polsce. Przez Polskę przebiega południowa granica zasięgu tego gatunku. Na południowym zachodzie kraju może być zdziczała (Zieliński 1981).

Ryc. 34. Rozmieszczenie stanowisk *Rosa dumalis* var. *caesia* (Sm.) Boulenger

Fig. 34. Distribution of stands of *Rosa dumalis* var. *caesia* (Sm.) Boulenger

Ryc. 35. Rozmieszczenie stanowisk *Rosa villosa* L.Ryc. 35. Distribution of stands of *Rosa villosa* L.

Występowanie na terenie badań. Gatunek podawany z trzech stanowisk zlokalizowanych w trzech kwadratach (ryc. 35). W późniejszych latach przez nikogo nie potwierdzony.

Wykaz stanowisk

DF26: Podzamcze, 18??, leg. Ber. (KRAM); **DF48:** Ojców, Besser (1809); **DF69:** Kraków, 1899, leg. Trz. (KRAM).

7. *Rosa sherardii* Davies

Róża Sherarda

Syn.: *R. scabrisculata* Heiner, *R. mollissima* Godet.

Zasięg. Występuje w środkowej i północno-zachodniej Europie (Popek 1996).

Rozmieszczenie w Polsce. Obejmuje zasięgiem cały kraj. Szczególnie pospolity na niżu i pogórzu (Zieliński 1985; Popek 1996).

Występowanie na terenie badań. Gatunek niezbyt częsty, rośnie na 53 stanowiskach w 45 kwadratach (ryc. 37, 38). Rozmieszczenie stanowisk przedstawiono dla poszczególnych odmian.

Rośnie głównie w zbiorowiskach nieleśnych (73% stanowisk). Procentowy udział stanowisk w zbiorowiskach oraz ich rozmieszczenie przedstawiono dla wyróżnionych odmian.

Przegląd odmian wewnątrzgatunkowych

7a. *Rosa sherardii* Davies var. *sherardii* (ryc. 36).

Rozmieszczenie w Polsce. Odmiana rozpowszechniona na całym obszarze kraju (Popek 1996).

Występowanie na terenie badań. Odmiana niezbyt częsta. 54 notowania w 45 kwadratach, z czego aktualnie występowanie tego gatunku potwierdzono w 31. Dane pochodzące z przed 1945 roku (10 kwadratów) należy uznać za historyczne (ryc. 37). Wydaje się znacznie częstsza w południowej części obszaru badań na terenie Garbu Tenczyńskiego, Parku Krajobrazowego „Dolinki Podkrakowskie” oraz Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd w północnej części Wyżyny, gdzie rośnie na glebach brunatnych i rędzinach.

Odmiana występuje przede wszystkim w murawach kserotermicznych *Origano-Brachypodietum* (45% stanowisk) oraz miedzach (24%). Ponad 24% stanowisk znajduje się w ciepłolubnych zaroślach kserotermicznych takich jak: *Pruno-Ligustretum*, *Rhamno-Cornetum sanguinei* (Kais. 1930) Pass. (1957) 1962 oraz dawne *Peucedano cervariae-Coryletum*. Sporadycznie odnotowany w murawach z kostrzewą błądą *Festucetum pallentis*, na obrzeżach zbiorowisk leśnych, głównie lasów dębowo-grabowych (dawniej: *Tilio-Carpinetum*) i przydrożach.

Ryc. 36. *Rosa sherardii* Davies var. *sherardii*. A: krótkopęd; B: długopęd; C: działka kielicha; D: fragment osi liścia; E: przylistek; F1, F2: owoc; G1: fragment liścia od strony dolnej; G2: fragment listka od strony górnej. Skala: 1: C, E, G1, G2; 2: D; 3: F1, F2; 4: A, B

Fig. 36. *Rosa sherardii* Davies var. *sherardii*. A: part of fruiting short shoot; B: part of long shoot; C: sepal; D: part of axis of leaf; E: stipule; F1, F2: fruit; G1: part of long shoot; part of leaf (underside); G2: part of leaf (upper side). Scale: 1: C, E, G1, G2; 2: D; 3: F1, F2; 4: A, B

Wykaz wybranych stanowisk

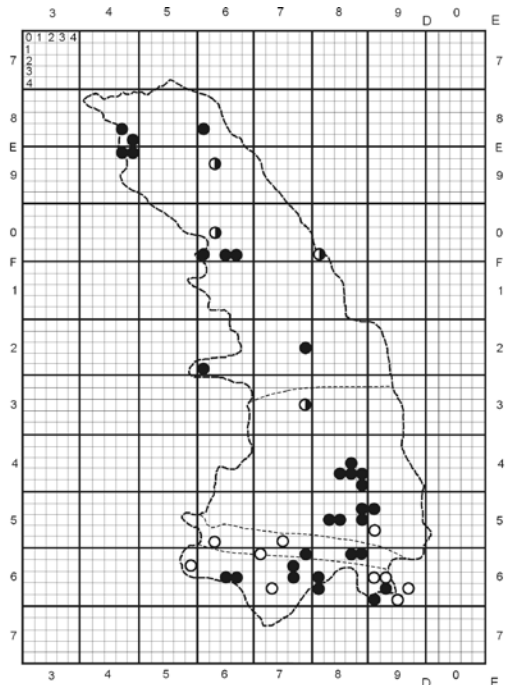
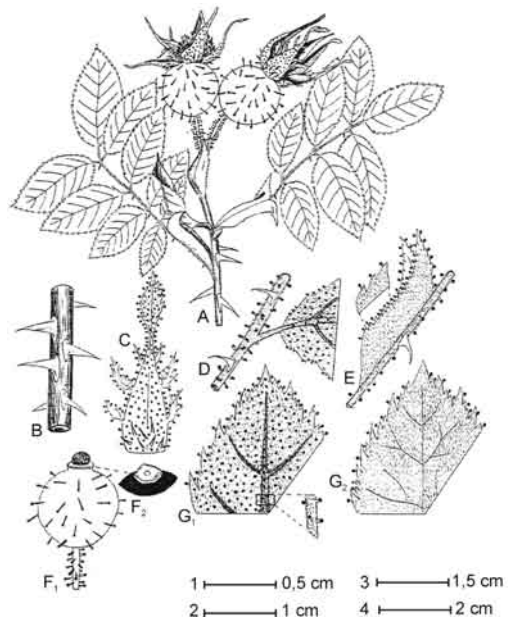
DE84: Góry Towarne, 2003, leg. Soł. (OPN); **DF86:** Lipnik, 2002, leg. Urb. (KTU); **DE94:** Góra Biakło, 2003, leg. Soł. (OPN); **DE96:** Złoty Potok, 1960, leg. Br. (KOR); **DF06:** Góra Włodowska, 2005, leg. Soł. (OPN); **DF08:** Zawada, 1980, leg. Sen. (KRA); **DF26:** między Grabową a Niegowonicami, 2004, obs. Soł.; **DF27:** Rezerwat „Smoleń”, 2004, leg. Soł. (OPN); **DF37:** Chrzastowice, 1977, leg. Dul. (KTU); **DF48:** Grodzisko (!) 2005, leg. Soł. (OPN); **DF56:** Piła Kościelecka, 18??, leg. Gus. (KRAM); **DF57:** Wola Filipowska, 1998, leg. Popek (KRAP); **DF58:** Iwiny, 2002, leg. Soł. (OPN); **DF59:** Skała Wieża-Prądnik Korzkiewski, 1999, leg. Bąb. (OPN), 2003, obs. Soł.; **DF65:** Zagórze, 18??, leg. Gus. (KRAM); **DF66:** Kwaczała, 2000, leg. Soł. (OPN); **DF67:** Nawojowa Góra, 2000, leg. Soł. (OPN); **DF68:** Czulów, 2000, leg. Soł. (OPN); **DF69:** Przegorzały (!), 2006, obs. Soł.

Lit.: Michalik (1978), Popek, Sendek (1985), Sołtys, Popek (2002), Sołtys i in. (2004).

Npbl.: 18??, leg. Ber. (KRA), 18??, leg. Ber. (KRAM), 18??, leg. Gus. (KRAM), 18??, leg. Reh. (KRAM), 1875, leg. Kul. (KRAM), 1876, leg. Kru. (KRAM), 1926, leg. Kozł. (KRAM), 1928, leg. Ur. (LBL), 1939, leg. Maz. (KRA), 1950, leg. Bła. (KRA), 1957, leg. Gaj. (KRA), 1960, leg. Br. (KOR), 1968, leg. Bław. (KRA), 1977, leg. Dul. (KTU); 1977, leg. Sk. (KRAP), 1978, leg. Tyr. (KTU), 1979, leg. Jas. (KRAM), 1980, leg. Sen. (KRA), 1986, leg. Her. (LOD), 1987, leg. Kot. (LOD), 1998, leg. Popek (ATPOL), 1999, leg. Bąb. (OPN), 2001, leg. Mich. (KRA), 2002, leg. Urb. (KTU).

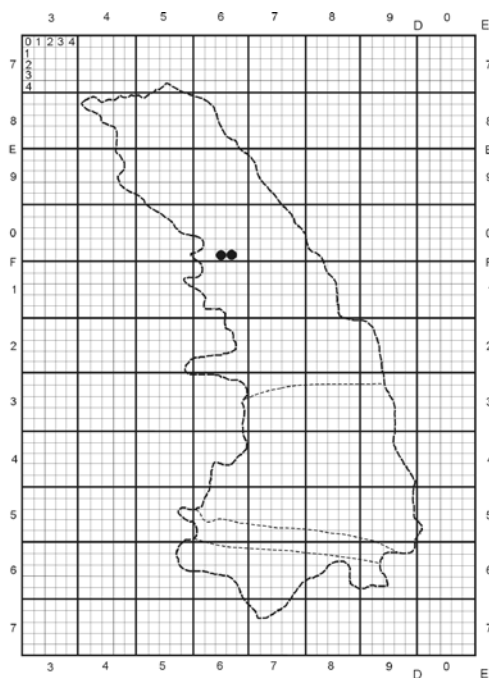
7b. *Rosa sherardii* Davies var. *collivaga* (Cottet) Boulenger

Rozmieszczenie w Polsce. Rośnie w zachodnim i północnym obszarze kraju. Na południu znana do tej pory tylko z Piecin (Popek 1993, Popek 1996).

Ryc. 37. Rozmieszczenie stanowisk *Rosa sherardii* Davies var. *sherardii*

Fig. 37. Distribution of stands of *Rosa sherardii* Davies var. *sherardii*

Ryc. 38. Rozmieszczenie stanowisk *Rosa sherardii* var. *collivaga* (Cottet) Boulenger

Fig. 38. Distribution of stands of *Rosa sherardii* var. *collivaga* (Cottet) Boulenger

Występowanie na terenie badań. *Rosa sherardii* Davies var. *collivaga* (Cottet) Boulenger jest odmianą nową dla flory Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. W granicach badanego terenu bardzo rzadka, znaleziona tylko na dwóch stanowiskach w dwóch kwadratach (ryc. 38).

Rośnie na rędzinie wapiennej w murawie kserotermicznej *Origano-Brachypodium* (jedno stanowisko) i ciepłolubnych zaroślach dawnego *Peucedano cervariae-Coryletum* (jedno stanowisko).

Wykaz stanowisk

DF06: Góra Zborów, 2003, leg. Soł. (OPN), Skały Rzędkowickie, 2003, leg. Soł. (OPN).

8. *Rosa tomentosa* Sm.

Róża kutnerowata

Syn.: *R. mollissima* Willd., *R. scabriusculata* Sm.

Zasięg. Rośnie na obszarze całej Europy, za wyjątkiem jej północnych krańców (Popek 1996).

Rozmieszczenie w Polsce. Przez nasz kraj przebiega północno-wschodnia granica jego zasięgu. Występuje głównie na nizinach, maksymalnie do wysokości 800–900 m n.p.m. (Zieliński 1981).

Występowanie na terenie badań. Gatunek rzadki. Stwierdzony na 43 stanowiskach zlokalizowanych w 33 kwadratach. Rozmieszczenie stanowisk przedstawiono dla poszczególnych odmian (ryc. 40, 41).

Rośnie najczęściej w zbiorowiskach nieleśnych (70% stanowisk).

Przegląd odmian wewnątrzgatunkowych

8a. *Rosa tomentosa* Sm. var. *tomentosa*

Syn.: *R. tomentosa* Sm. for. *typica* H. Christ, *R. subglobosa* Sm. (ryc. 39).

Rozmieszczenie w Polsce. Odmiana wydaje się nieczęsta. Brak szczegółowych danych dotyczących jej rozmieszczenia (Popek 1996).

Występowanie na terenie badań. Odmiana rzadka. 34 notowania w 31 kwadratach (ryc. 40). Najwięcej stanowisk tej róży znajduje się w południowej części Wyżyny we wschodniej części Garbu Tenczyńskiego, okolicach Ojcowskiego Parku Narodowego i Dolinek Podkrakowskich, gdzie rośnie na żyznych glebach brunatnych i rędzinach wapiennych. W północnej części obszaru badań stanowiska tej odmiany związane są również z żyznymi

Ryc. 39. *Rosa tomentosa* Sm. var. *tomentosa*. A: krótkopęd; B: długopęd; C: fragment osi liścia; D: przylistek; E: działka kielicha; F: owoc z szyszkami słupków typu bukietowego; G1: fragment liścia od strony górnej; G2: fragment listka od strony dolnej. Skala: 1: D, E, G1, G2; 2: C; 3: F; 4: A, B

Fig. 39. *Rosa tomentosa* Sm. var. *tomentosa*. A: part of fruiting short shoot; B: part of long shoot; C: part of axis of leaf; D: stipule; E: sepal; F: fruit; G1: part of leaf (upper side); G2: part of long shoot; part of leaf (underside). Scale: 1: D, E, G1, G2; 2: C; 3: F; 4: A, B

glebami nielicznie występującymi w rejonie takich maszywów skalnych, jak: Skąły Podlesickie, Kroczyckie i Rzędkowickie oraz w okolicach Olsztyna.

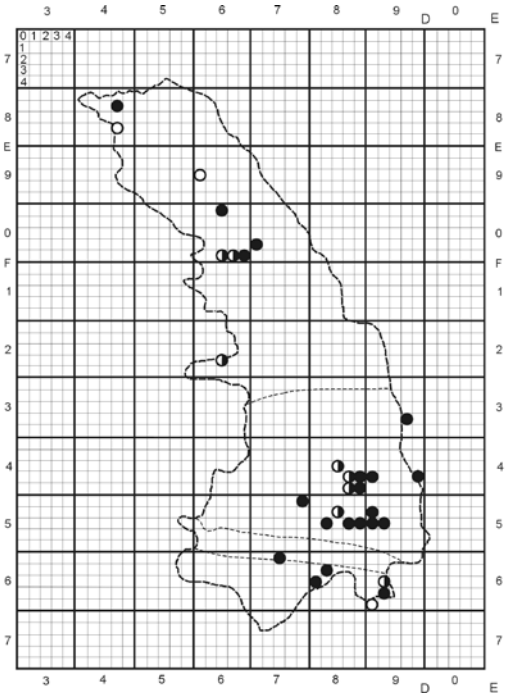
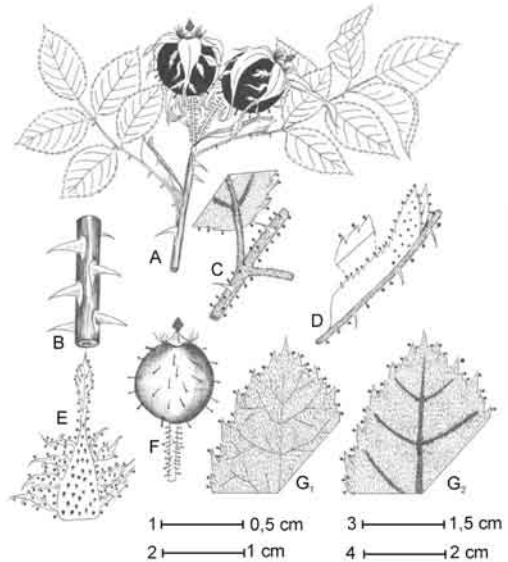
Rośnie najczęściej w kwiecistych murawach kserotermicznych *Origano-Brachypodietum* (51% stanowisk), na przydrożnych skarpach (18%) oraz w zaroślach na obrzeżach lasów dębowo-grabowych (21%). Stanowiska znaleziono także w ciepłolubnych zaroślach dawnego *Peucedano cervariae-Coryletum* (10%). Kilka stanowisk stwierdzono w murawach z kostrzewą błądą *Festucetum pallentis* i na miedzach śródpolnych.

Wykaz wybranych stanowisk

DE84: na W od Gąszczyka, 2001, Urb. (KTU), 2002, obs. Soł.; **DE96:** Krzyżowa Góra (Karo 1881); **DF06:** Niegowa, 2005, obs. Soł.; **DF07:** Kostkowice, 2005, leg. Soł., (OPN), **DF26:** Hutki-Kanki, 1980, leg. Sen. (KRA); **DF39:** Dolina Dłubni (!), 2005, leg. Soł., (OPN); **DF48:** Grodzisko, 2002, leg. Soł. (OPN); **DF49:** Skąta, 2003, leg. Soł. (OPN); **DF57:** Tenczynek, 1860, leg. Jabł. (KRAM), 1999, leg. Soł. (OPN), 2000, obs. Soł.; **DF58:** Dolina Kluczwody (!), 2003, leg. Soł. (OPN); **DF59:** Korzkiew, 2003, leg. Soł. (OPN); **DF67:** na SE od Tenczyńska, 1999, leg. Soł. (OPN); **DF68:** Dolina Brzoskwini (!), 2001, leg. Soł. (OPN); **DF69:** Przegorzały, 2005, leg. Soł. (OPN).

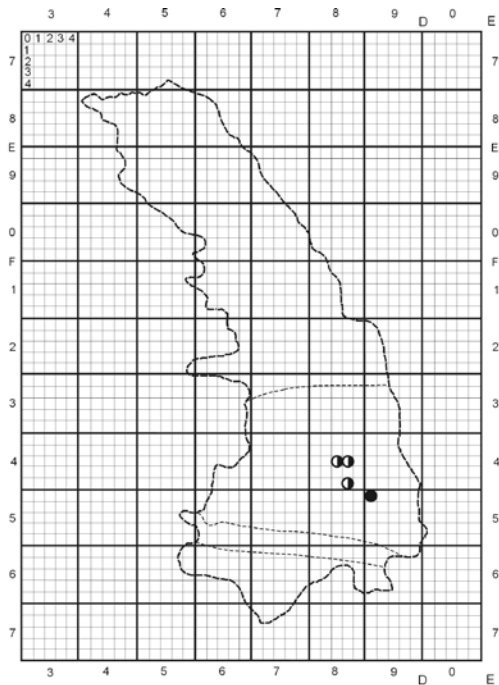
Lit.: Kozłowska (1928), Michalik (1978), Pelc (1985), Popek, Sendek (1985), Towpasz (1996), Mróz, Majchrzak (2003), Sołtys i in. (2004),

Npbl.: 18??, leg. Ka. (KRAM), 1860, leg. Jabł. (KRAM), 1964, leg. Michal. (KRAM), 1965, leg. Popek. (KRAP), 1980, leg. Sen. (KRA), 1989, leg. Michal.-H. (LOD), 1999, leg. Bąb. (OPN), 2000, leg. Mił. (KRA), 2001, Urb. (KTU).

Ryc. 40. Rozmieszczenie stanowisk *Rosa tomentosa* Sm. var. *tomentosa*

Fig. 40. Distribution of stands of *Rosa tomentosa* Sm. var. *tomentosa*

Ryc. 41. Rozmieszczenie stanowisk *Rosa tomentosa* var. *cinerascens* (Crépin) R. Keller

Ryc. 41. Distribution of stands of *Rosa tomentosa* var. *cinerascens* (Crépin) R. Keller

8b. *Rosa tomentosa* Sm. var. *cinerascens* (Crépin) R. Keller.

Rozmieszczenie. Odmiana w Polsce niezbyt częsta (Popek 1996).

Występowanie na terenie badań. Odmiana bardzo rzadka. Cztery notowania w czterech kwadratach (ryc. 41). Obecnie potwierdzona tylko w jednym. Pozostałe stanowiska, pochodzące z lat 70. XX w. zanikły wskutek naturalnej sukcesji muraw kserotermicznych.

Na znalezionym stanowisku róża ta rośnie w zaroślach na obrzeżach lasu dębowo-grabowego.

Wykaz stanowisk

DF48: Dolina Sąpsowska, 1977, leg. Sk. (KRAP), Młynnik, 1977, leg. Sk. (KRAP), Pieskowa Skała, 1977, leg. Sk. (KRAP); **DF59:** Złodziejowy Dół-Prądnik Korzkiewski, 2001, leg. Soł. (OPN).

9. *Rosa rubiginosa* L. var. *umbellata* (Leers) Dumort.

Róża rdzawa (ryc. 42).

Syn.: *R. eglenteria* L.

Zasięg. Odmiana rośnie w całej Europie z wyjątkiem jej wschodnich i północnych obszarów oraz terenów południowych Bałkanów (Popek 1996).

Rozmieszczenie w Polsce. Odmiana pospolita na całym obszarze kraju, głównie na niżu i pogórzu (Popek 1996).

Występowanie na terenie badań. Odmiana niezbyt częsta. 77 notowań w 75 kwadratach (ryc. 43). Rośnie najczęściej na nasłonecznionych południowych zboczach dużych masywów skalnych i ostańców wapiennych w granicach Garbu Tenczyńskiego i Wyżyny Olkuskiej. Na Wyżynie Częstochowskiej znaleziona w okolicach Ogrodzieńca i Podzamcza (w części środkowej) oraz Skał Podlesickich, Rzędkowickich i Kroczyckich (w części północnej), gdzie rośnie również na zboczach o ekspozycji południowej.

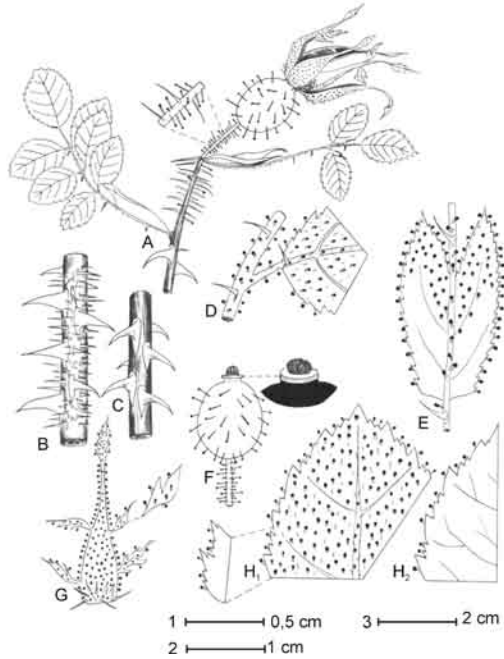
Wszystkie stanowiska *Rosa rubiginosa* var. *umbellata* znaleziono na żyznych glebach głównie rędzinach wapiennych w kwiecistych murawach kserotermicznych *Origano-Brachypodium*.

Wykaz wybranych stanowisk

DE84: Góry Towarne, 2003, leg. Soł. (OPN); **DE85:** Przymiłowice, 2003, obs. Soł.; **DF94:** Góra Biakło, 2002, leg. Soł. (OPN); **DE95:** Pabianice, 2003, leg. Soł. (OPN); **DE96:** Hucisko, 1980, leg. Sen. (KTU); **DF05:** Przewodziszowice, 2002, obs. Soł.; **DF06:** Góra Mirowska, 2002, leg. Soł. (OPN); **DF07:** Kostkowice, 1981, leg. Sen. (KTU), 2005, obs. Soł.; **DF08:** Zawada 1980, leg. Sen. (KTU); **DF16:** Włodowice, 1980, leg. Sen. (KTU), 2005, obs. Soł.; **DF17:** Kielkowice, 1980, leg. Sen. (KTU); **DF26:**

Ryc. 42. *Rosa rubiginosa* L. A: krótkopęd; B, C: długopęd; D: fragment osi liścia; E: przylistek; F: owoc z szyszkami słupków typu bukietowego; G: działka kielicha, H1: fragment liścia od strony dolnej; H2: fragment listka od strony górnej. Skala: 1: E, G, H1, H2; 2: D; 3: A, B, C, F

Fig. 42. *Rosa rubiginosa* L. A: part of fruiting short shoot; B, C: part of long shoot; D: part of axis of leaf; E: stipule; F: fruit; G: sepal; H1: part of long shoot; part of leaf (underside); H2: part of leaf (upper side). Scale: 1: E, G, H1, H2; 2: D; 3: A, B, C, F

Podzamcze, 2002, leg. Soł. (OPN); **DF27**: Ryczów, 2002, leg. Soł. (OPN); **DF36**: Niegowonice (!), 2005, obs. Soł.; **DF48**: Kolonia Kamieniec, 2003, leg. Soł.; **DF55**: Chrzanów, 1954, leg. Kuc (KRAM); **DF56**: Siersza, 2003, obs. Soł.; **DF58**: Dolina Bolechowska (!), 2004, obs. Soł.; **DF59**: Góra Moroń, 2003, leg. Soł. (OPN); **DF66**: Regulice, 18??, leg. Gus. (KRAM), 2003, leg. Soł., (OPN); **DF67**: Nawojowa Góra, 2000, leg. Soł. (OPN); **DF68**: Czulów, 2000, leg. Soł. (OPN); **DF69**: Skały Twardowskiego (!), 2001, obs. Soł.; **DF76**: Podłęże, 2006, leg. Soł., (OPN); **DF77**: na E od Kamienia (Popek, Sendek 1985); **EF40**: Sieciechowice, 1921, leg. Kozł. (KRAM).

Lit.: Berdau (1859), Krupa (1877), Kaznowski (1928), Jentys-Szaferowa (1953), Sendek (1977), Michalik (1978), Popek, Sendek (1985), Sołtys, Popek (2002), Sołtys i in. (2004)

Nbpl.: 18??, leg. Gus. (KRAM), 18??, Reh. (KRAM), 1859, leg. Ber. (KRA), 1921, leg. Kozł. (KRAM), 1939, leg. Bła. (KRA), 1950, leg. Bła. (KRA), 1950, leg. Pog. (KRA), 1954, leg. Kur. (KRA), 1954, leg. Kuc (KRAM), 1971, leg. Zem. (ATPOL), 1976, leg. ?. (KRA), 1977, leg. Sen. (KTU), 1980, leg. Sen. (KRA), 1980, leg. Sen. (KTU), 1981, leg. Bab. (KTU), 1981, leg. Popek (KRAP), 1981, leg. Sen. (KTU), 1986, leg. Jędr. (KRA), 1988, leg. Ko. (ATPOL), 1992, leg. Flo. (KRA), 2002, leg. Urb. (KTU).

10. *Rosa micrantha* Borrer ex. Sm.

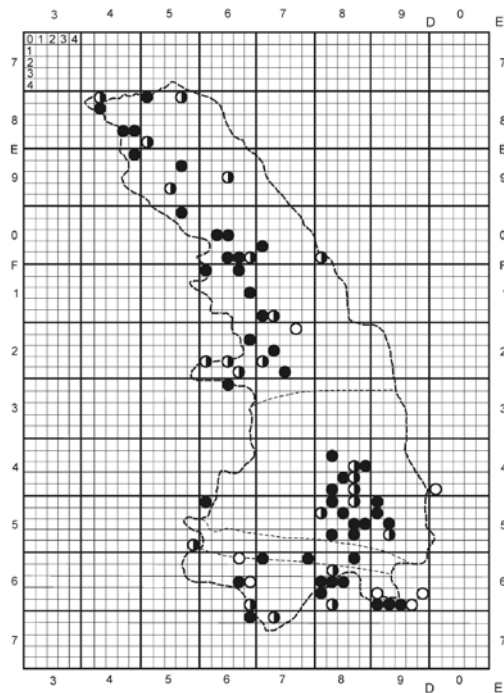
Róża drobnokwiatowa

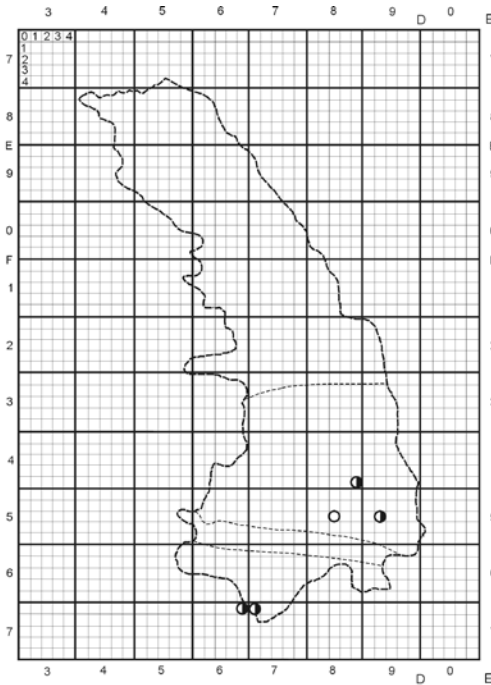
Syn.: *R. nemorosa* Lib., *R. rubiginosa* var. *micrantha* (Borrer) Lindl.

Zasięg. Występuje w południowej i zachodniej Europie oraz północno-zachodniej Afryce (Popek 1996).

Ryc. 43. Rozmieszczenie stanowisk *Rosa rubiginosa* L. var. *umbellata* (Leers) Dumort.

Fig. 43. Distribution of stands of *Rosa rubiginosa* L. var. *umbellata* (Leers) Dumort.

Ryc. 44. Rozmieszczenie stanowisk *Rosa micrantha* Borrer ex. Sm.

Ryc. 44. Distribution of stands of *Rosa micrantha* Borrer ex. Sm.

Rozmieszczenie w Polsce. Rośnie głównie na Pogórzu Izerskim i Kaczawskim, Wyżynie Lubelskiej i Kielecko-Sandomierskiej. Pojedyncze stanowiska odnotowano także w okolicach Krakowa i w północno-zachodnim rejonie kraju (Popek, Sendek 1985, Popek 1996, Zieliński 1985).

Występowanie na terenie badań. Gatunek bardzo rzadki. Pięć notowań w pięciu kwadratach (ryc. 44). Ostatnie notowania tego taksonu pochodzą z końca lat 90. XX w. Od tamtej pory nie potwierdzony.

Róża podawana z ciepłolubnych zbiorowisk klasy *Rhamno-Prunetea*, zarośli i obrzeży zbiorowisk leśnych (Urbisz 2004).

Wykaz stanowisk

DF48: Ojców (Kaczmarek 1973); **DF58:** Kobylany (Kozłowska 1928); **DF59:** Hamernia (Kaczmarek 1973); **DF76:** Podłęże, 1981, leg. Popek (KRAP); **DF77:** na E od Kamienia, 1998, leg. Popek (KRAP).

11. *Rosa inodora* Fr. var. *inodora*

Róża eliptyczna (ryc. 45).

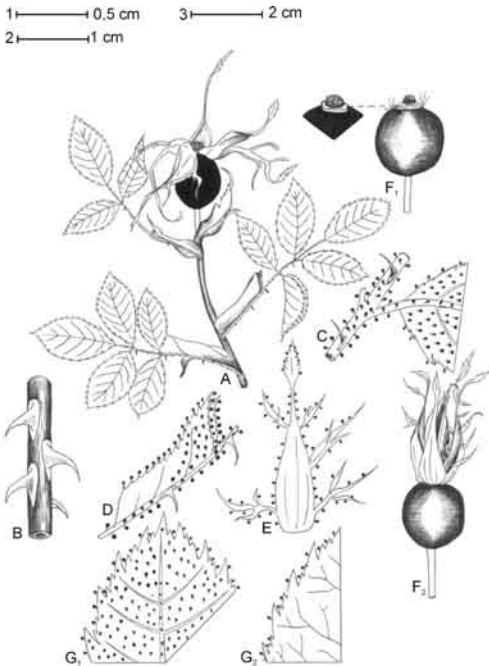
Syn.: *R. elliptica* Tausch., *R. graveolens* Gren.

Zasięg. Europa Zachodnia i Środkowa, pojedyncze stanowiska w Pirenejach (Zieliński 1985).

Rozmieszczenie w Polsce. Występuje głównie na niżu i niższych położeniach górskich, przeważnie na podłożu wapiennym (Popek 1996).

Ryc. 45. *Rosa inodora* Fr. var. *inodora*. A: krótkopęd; B: długopęd; C: fragment osi liścia; D: przylistek; E: działka kielicha; F1, F2: owoc; G1: fragment liścia od strony dolnej; G2: fragment listka od strony górnej. Skala: 1: G1, G2; 2: C, D, E; 3: A, B, F1, F2

Fog.45. *Rosa inodora* Fr. var. *inodora*. A: part of fruiting short shoot; B: part of long shoot; C: part of axis of leaf; D: stipule; E: sepal; F1, F2: fruit; G1: part of long shoot; part of leaf (underside); G2: part of leaf (upper side). Scale: 1: G1, G2; 2: C, D, E; 3: A, B, F1, F2

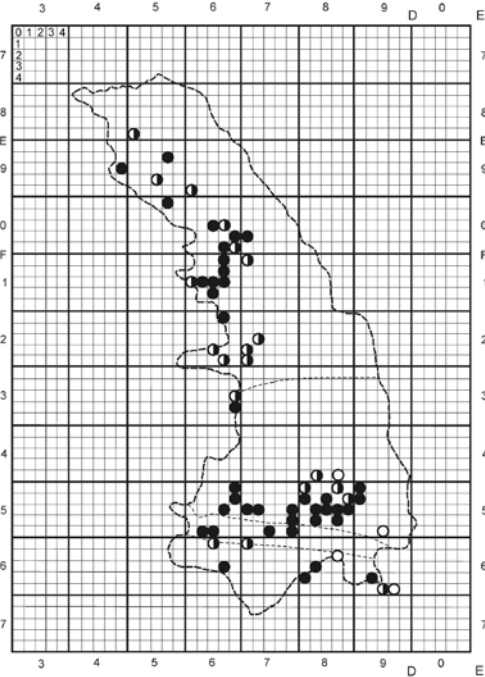

Ryc. 46. Rozmieszczenie stanowisk *Rosa inodora*
Fr. var. *inodora*

Fig. 46. Distribution of stands of *Rosa inodora*
Fr. var. *inodora*

Występowanie na terenie badań. Odmiana niezbyt częsta. 66 notowań w 63 kwadratach (ryc. 46). Rośnie na żyznych rędzinach wapiennych, rzadziej glebach brunatnych na obszarze Garbu Tenczyńskiego i Wyżyny Olkuskiej. Na Wyżynie Częstochowskiej najliczniej występuje w okolicach maszywów skalnych i ostańców wapiennych w rejonie Podzamcza, Ogrodzieńca, Pasma Smoleńsko-Niegowonickiego oraz Skał Podlesickich, Kroczyckich i Rzędkowickich a także okolicy Olsztyna.

Notowania dużej części stanowisk datowane są na lata 60. XX wieku. Wiele z nich obecnie zanikło wskutek naturalnej sukcesji muraw kserotermicznych. Jednak nadal gatunek ten najliczniej rośnie w murawach kserotermicznych *Origano-Brachypodietum* (69% stanowisk). Częsty także w ciepłolubnych zaroślach z *Crataegus* sp. i *Prunus spinosa* L. *Rhamno-Cornetum sanguinei* (30%). Sporadycznie spotykany w pionierskich murawach z kostrzewą bładą *Festucetum pallentis* i na przydrożach.

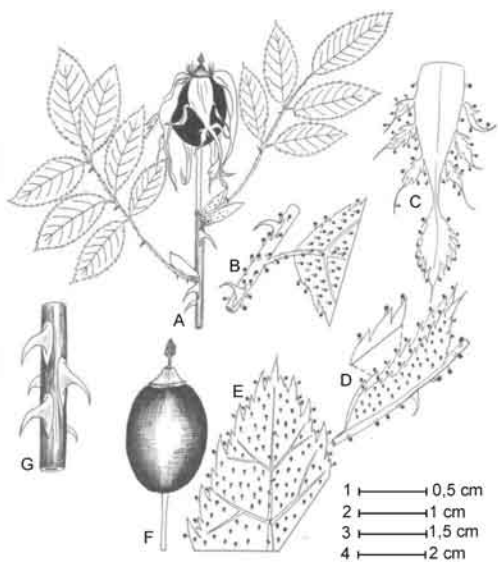

Wykaz wybranych stanowisk

DE85: Przymiłowice, 2003, leg. Soł., (OPN); **DE94:** na W od Biskupic, 2003, leg. Soł., (OPN); **DE95:** Pabianice, 2003, leg. Soł., (OPN); **DE96:** Trzebnów, 1980, leg. Sen. (KRA); **DF05:** Przewodziszowice, 1981, leg. Sen. (KTU), 2002, leg. Soł., (OPN); **DF06:** Góra Zborów (!), 2003, leg. Soł., (OPN); **DF07:** Kostkowice, 1981, leg. Sen. (KTU), 2005, obs. Soł.; **DF16:** Okiełnik Wielki, 2002, leg. Soł., (OPN); **DF17:** Kroczyce, 1980, leg. Sen. (KTU); **DF26:** Bzów, 2002, leg. Urb., (KTU); **DF27:** Ryczów, 1981, leg. Bab. (KTU); **DF36:** na W od Bogucina Dużego, 2003, leg. Urb., (KTU), Klucze, 1981, leg. Sen. (KTU); **DF48:** Jerzmanowice, 1981, leg. Popek, (KRAP); **DF56:** Karniowice, 2000, leg. Soł., (OPN); **DF57:** Filipowice, 2000, leg. Soł., (OPN); **DF58:** Brzezinka, 2000, leg. Soł., (OPN); **DF59:** Góra Moroń, 2003, leg. Soł., (OPN); **DF66:** Regulice, 2000, leg. Soł., (OPN); **DF67:** Niedźwiedzia Góra, 2000, leg. Soł., (OPN); **DF68:** Chrosna, 1999, leg. Soł., (OPN); **DF69:** Skały Twardowskiego, 1965, leg. Popek, (KRAP).

Lit.: Mazaraki (1973, 1979), Popek, Sendek (1985), Michalska i in. (1999), Sołtys, Popek (2002), Sołtys i in. (2004)

Npbl.: 18??, leg. Ber. (KRA), 1876, leg. Kru. (KRA), 1921, leg. Pawł. (KRA), 1965, leg. Kaczm. (LBL), 1965, 1967, leg. Popek, (KRAP), 1973, leg. Bor. (KOR), 1979, leg. Sen. (KTU), 1980, leg. Sen. (KRA), 1981, leg. Bab., (KTU), 1981, leg. Popek, (KRAP), 1981, leg. Sen. (KTU), 1987, leg. Zię. (KRA), 1997, leg. Piw. (KTU), 2000, leg. Mił. (KRA), 2002, leg. Urb., (KTU), 2003, leg. Soł., (OPN), 2003, leg. Urb., (KTU).

Ryc. 47. *Rosa agrestis* Savi var. *agrestis*. A: krótkopęd; B: fragment osi liścia; C: działka kielicha; D: przylistek; E: fragment liścia od strony dolnej; F: owoc; G: długopęd. Skala; 1: C, D, E; 2: B; 3: F; 4: A, G

Fig. 47. *Rosa agrestis* Savi var. *agrestis*. A: part of fruiting short shoot; B: part of axis of leaf; C: sepal; D: stipule; E: part of leaf (underside); F: fruit; G: part of long shoot. Scale; 1: C, D, E; 2: B; 3: F; 4: A, G

12. *Rosa agrestis* Savi

Róża polna

Syn.: *Rosa sepium* Thuill, *R. rubiginosa* L. var. *sepium* Lind, *R. rubiginosa* L. var. *agrestis* Rouy.

Zasięg. Występuje w Europie, Azji Mniejszej i północno-zachodniej Afryce (Popek 1996).

Rozmieszczenie w Polsce. Stanowiska raczej nie przekraczają 52° szerokości geograficznej. Z północy kraju podawana najprawdopodobniej omyłkowo (Popek 1996).

Występowanie na terenie badań. Gatunek niezbyt częsty. 51 notowań w 43 kwadratach. Rozmieszczenie stanowisk przedstawiono dla poszczególnych odmian (ryc. 48, 50, 51, 53).

W zbiorowiskach nieleśnych znaleziono 94% stanowisk tej róży. Rośnie najczęściej w kwiecistych murawach kserotermicznych *Origano-Brachypodietum*. Sporadycznie spotykany w przydrożnych zaroślach, na skarpach i miedzach.

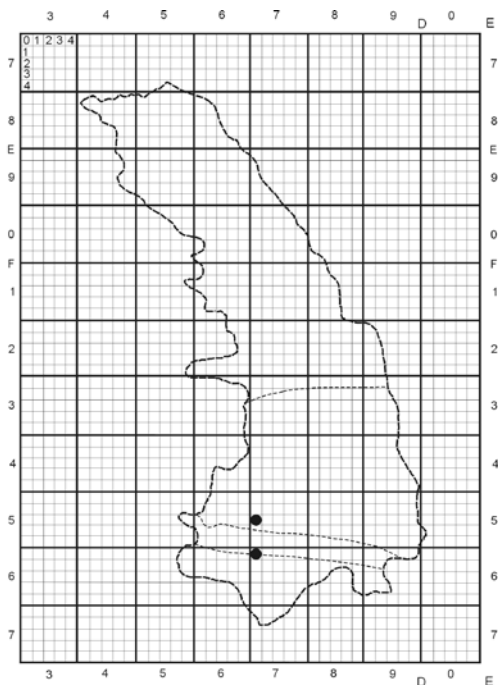
Przegląd taksonów wewnątrzgatunkowych

13a. *Rosa agrestis* Savi var. *agrestis*

Syn.: *R. agrestis* Savi var. *typica* R. Keller (ryc. 47).

Rozmieszczenie w Polsce. Takson niezbyt częsty. Podawany z Niziny Śląskiej, Wysoczyzny Lubuskiej, Przedgórze Sudeckiego i Wyżyny Kielecko-Sandomierskiej (Popek 1996).

Występowanie na terenie badań. Odmiana bardzo rzadka. Dwa notowania w dwóch kwadratach badawczych, w południowej części Wyżyny (ryc. 48).

Ryc. 48. Rozmieszczenie stanowisk *Rosa agrestis* Savi var. *agrestis*

Fig. 48. Distribution of stands of *Rosa agrestis* Savi var. *agrestis*

Ryc. 49. *Rosa agrestis* Savi var. *schulzei* R. Keller. A: krótkopęd; B: długopęd; C: fragment osi liścia; D: przylistek; E: owoc; F: fragment liścia od strony dolnej. Skala: 1: F; 2: D; 3: E; 4: A, B, C

Fig. 49. *Rosa agrestis* Savi var. *schulzei* R. Keller. A: part of fruiting short shoot; B: part of long shoot; C: part of axis of leaf; D: stipule; E: fruit; F: part of leaf (underside). Scale: 1: F; 2: D; 3: E; 4: A, B, C

Rosa agrestis Savi var. *agrestis* rośnie na glebach brunatnych i rędzinach w murawach kserotermicznych *Origano-Brachypodietum*.

Wykaz stanowisk

DF57: Filipowice, 2000, leg. Soł., (OPN), cyt. Sołtys, Popek (2002); **DF67:** Rudno, 2004, leg. Soł., (OPN).

12b. *Rosa agrestis* Savi var. *schulzei* R. Keller

Syn. *R. schulzei* (R. Keller) Klášť. (ryc. 49).

Rozmieszczenie w Polsce. Odmiana w kraju bardzo rzadka. Podana z Gór Pieprzowych koło Sandomierza, okolic Krakowa i Annapola (Popek 1996).

Występowanie na terenie badań. Odmiana znaleziona na trzech stanowiskach, zlokalizowanych w trzech kwadratach badawczych, w południowej części Wyżyny na glebach brunatnych i rędzinach wapiennych (ryc. 50).

Rośnie w ciepłolubnych murawach *Origano-Brachypodietum* (dwa stanowiska) oraz przydrożnych zaroślach (jedno stanowisko).

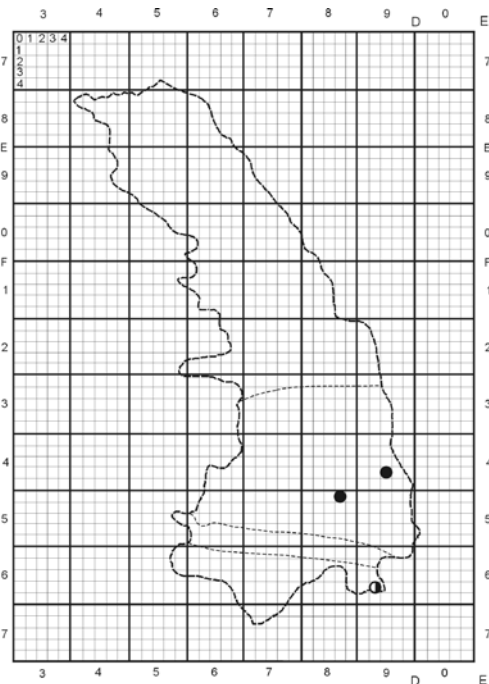
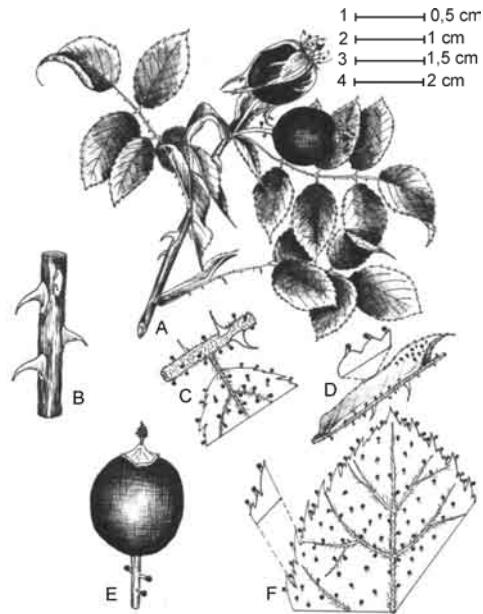
Wykaz stanowisk

DF49: Przybysławice koło Skały, 2003, leg. Soł., (OPN); **DF58:** Czajowice – Duże Skały, 2002, leg. Soł., (OPN), cyt. Sołtys (2003); **DF69:** Przegorzały, 1967, leg. Popek, (KRAP).

12c. *Rosa agrestis* Savi var. *albiflora* (Opiz) Degen

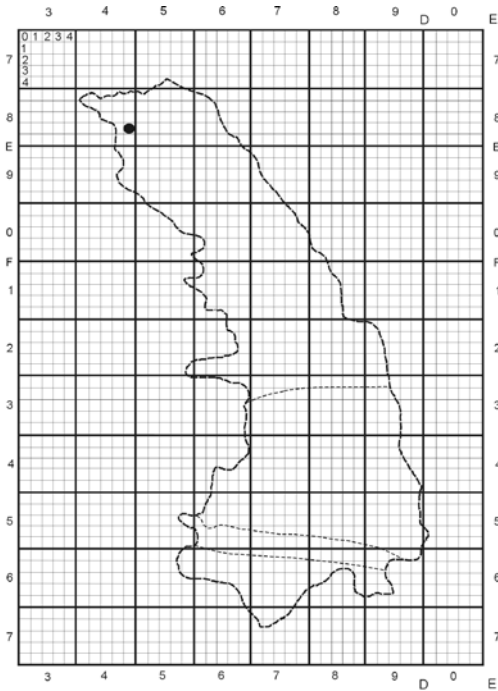
Syn.: *Rosa albiflora* Opiz

Rozmieszczenie w Polsce. Odmiana rozpowszechniona na obszarze Niziny Śląskiej, Pogórza Sudeckiego i Kotliny Kłodzkiej (Popek 1996).

Ryc. 50. Rozmieszczenie stanowisk *Rosa agrestis* Savi var. *schulzei* R. Keller

Fig. 50. Distribution of stands of *Rosa agrestis* Savi var. *schulzei* R. Keller

Ryc. 51. Stanowisko *R. agrestis* Savi var. *albiflora* (Opiz) Degen.

Fig. 51. Stand of *R. agrestis* Savi var. *albiflora* (Opiz) Degen.

Występowanie na terenie badań. Odmiana bardzo rzadka, stwierdzona tylko na jednym stanowisku (ryc. 51). Jest to jedyne stanowisko w obrębie gatunku *Rosa agrestis*, znajdujące się w północnej części terenu badań.

R. agrestis var. *albiflora* rośnie na rędzynie wapiennej, w murawie kserotermicznej *Origano-Brachypodietum*.

Wykaz stanowisk

DE84: Góry Towarne (!), Szelağ (2000), 2003, leg. Soł., (OPN).

12d. *Rosa agrestis* Savi var. *gizellae* (Borbás) R. Keller

Syn.: *R. gizellae* Borbás, *R. sepium* var. *gizellae* Schlimpert (ryc. 52).

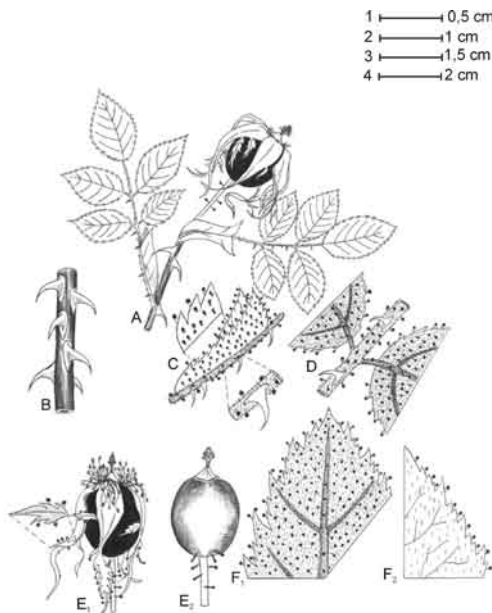
Rozmieszczenie w Polsce. Występuje głównie w południowej i środkowej części kraju (Popek 1996).

Występowanie na terenie badań. Odmiana niezbyt częsta. 50 notowań w 41 kwadratach (ryc. 53). Występuje tylko w południowej części Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, na żyznych glebach brunatnych i rędzinach wapiennych.

Rośnie głównie w zbiorowisku muraw kserotermicznych *Origano-Brachypodietum* (48% stanowisk), przydrożnych (21%) i miedzach (12%). Często spotykana także w ciepłolubnych zaroślach rzędu *Prunetalia spinosae* (18%), sporadycznie w śródpolnych zaroślach.

Ryc. 52. *Rosa agrestis* Savi var. *gizellae* (Borbás) R. Keller. A: krótkopęd; B: długopęd; C: przylistek; D: fragment osi liścia; E1, E2: owoc; F1: fragment liścia od strony dolnej; F2: fragment liścia od strony górnej. Skala; 1: F1, F2; 2: C, D; 3: E1, E2; 4: A, B

Fig. 52. *Rosa agrestis* Savi var. *gizellae* (Borbás) R. Keller. A: part of fruiting short shoot; B: part of long shoot; C: stipule; D: part of axis of leaf; E1, E2:; fruit; F1: part of leaf (underside); F2: part of leaf (upper side). Scale; 1: F1, F2; 2: C, D; 3: E1, E2; 4: A, B

Ryc. 53. Rozmieszczenie stanowisk *Rosa agrestis* Savi var. *gizellae* (Borbás) R. Keller

Fig. 53. Distribution of stands of *Rosa agrestis* Savi var. *gizellae* (Borbás) R. Keller

Wykaz wybranych stanowisk

DF48: Grodzisko, 2002, 2005, leg. Soł., (OPN); **DF57:** Dubie, 2005, leg. Soł., (OPN); **DF58:** Czajowice, 2002, leg. Soł., (OPN); **DF59:** Góra Moroń, 2003, leg. Soł., (OPN); **DF66:** Wygiełzów, 2000, leg. Soł.; **DF67:** Poręba-Żegoty, 2000, leg. Soł., (OPN); **DF68:** Nielepice, 2000, leg. Soł., (OPN); **DF69:** Przegorzały, 1954, leg. Im., (KRA); **DF76:** Podłęże, 2006, leg. Soł., (OPN).

Lit.: Pelc (1985), Popek, Sendek (1985), Kosiński (1992), Sołtys, Popek (2002), Sołtys i in. (2004).

Npbl.: ?, leg. Ber. (KRAM), 18??, leg. Ber. (KRA), 1926, leg. Kozł. (KRAM), 1926, leg. St. (KRAM), 1950, leg. Bla. (KRA), 1951, leg. Jas. (KRAM), 1954, leg. Im., (KRA), 1965, leg. Popek., (KRAP), 1970, leg. ? (KRA), 1981, leg. Popek., (KRAP), 1992, leg. Flo. (KRA), 2006, leg. Soł., (OPN).

13. *Rosa canina* L.

Róża dzika

Syn.: *R. sepium* Lam., *R. corymbifera* Borkh.,

R. dumetorum Thuill. *R. dumalis* Baker

Zasięg. Występuje prawie w całej Europie, północno-zachodniej Afryce, południowo-zachodniej i środkowej Azji (Popek 1996).

Rozmieszczenie w Polsce. Rośnie na obszarze całego kraju (Popek 1996).

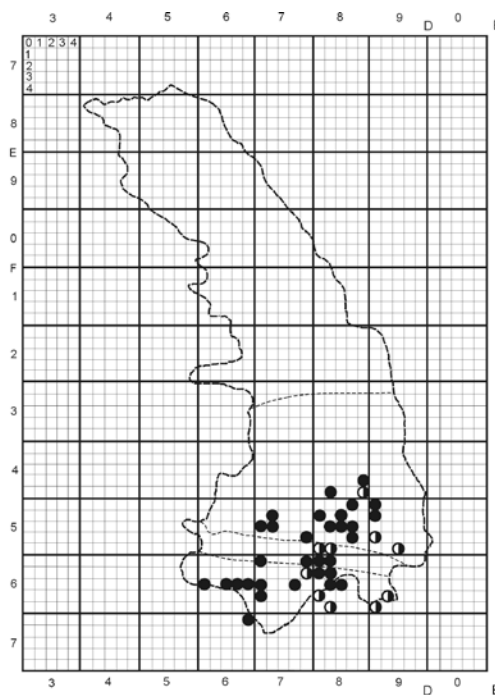
Występowanie na terenie badań. Gatunek pospolity. 534 notowania w 533 kwadratach. Rozmieszczenie stanowisk przedstawiono dla czterech wyróżnionych odmian (ryc. 55, 57, 58, 60).

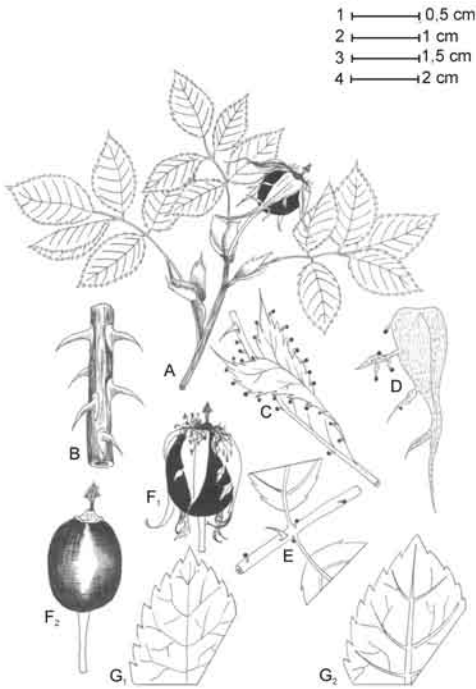
Róża dzika rośnie głównie w zbiorowiskach nieleśnych (71% stanowisk) na południowych zboczach wzgórz w murawach z klasy *Festuco-Brometea* Bl.-Br., najliczniej w murawach *Origano-Brachypodietum* (38%), przydrożach (20%) i miedzach (10%). Nieliczne stanowiska znaleziono ponadto w murawach *Koelerio-Festucetum rupicolae*, *Festucetum pallentis*, na nasypach kolejowych i w otoczeniu siedzib ludzkich. Spośród zbiorowisk leśnych i zaroślowych najwięcej stanowisk odnotowano w ciepłolubnych zaroślach rzędu *Prunetalia spinosae* (15%) i na obrzeżach lasów dębowo-grabowych (13%). Pojedyncze stanowiska znaleziono także na skraju borów *Quercu roboris-Pinetum*, łągów *Alno-Ulmion* oraz buczyn: *Dentario glandulosae-Fagetum*, w zbiorowisku *Fagus sylvatica-Crucjata glabra*. Bywa niekiedy również nasadzana w parkach i ogrodach przydomowych.

Przegląd taksonów wewnątrzgatunkowych *Rosa canina* L.

13a. *Rosa canina* L. var. *canina* (ryc. 54).

Rozmieszczenie w Polsce. Odmiana w kraju wydaje się rzadka (Popek 1996). Brak jednak danych na temat jej szczegółowego rozmieszczenia.

Ryc. 54. *Rosa canina* L. var. *canina*. A: krótkopęd; B: długopęd; C: przylistek; D: działka kielicha; E: fragment osi liścia; F1, F2: owoc; G1: fragment liścia od strony górnej; G2: fragment liścia od strony dolnej. Skala: 1: D; 2: C, G1, G2; 3: F1, F2; 4: A, B, E

Fig. 54. *Rosa canina* L. var. *canina*. A: part of fruiting short shoot; B: part of long shoot; C: stipule; D: sepal; E: part of axis of leaf; F1, F2: fruit; G1: part of leaf (upper side); G2: part of leaf (underside). Scale: 1: D; 2: C, G1, G2; 3: F1, F2; 4: A, B, E

Występowanie na terenie badań. Odmiana częsta. 128 notowań w 121 kwadratach (ryc. 55). Występuje we wszystkich mezoregionach Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, zarówno na glebach brunatnych i rędzinach wapiennych jak i uboższych płowych i bielicach.

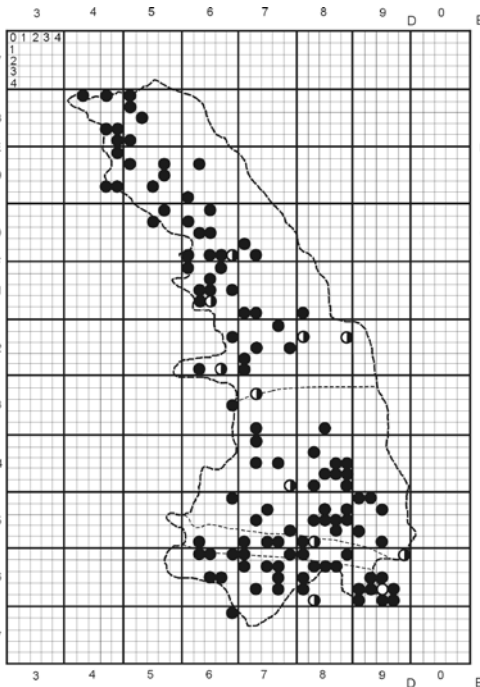
Rośnie przeważnie w ciepłolubnych murawach *Origano-Brachypodietum* (53% stanowisk), na miedzach (13%), w kserotermicznych zaroślach dawnego *Peucedano cervariae-Coryletum* oraz krzewiastych formacjach rzędu *Prunetalia spinosae* (11%). Znalaziona była także na obrzeżach lasów dębowo-grabowych (13%). Sporadycznie spotykana na skraju borów mieszanych *Quercus roboris-Pinetum*, w pionierskich murawach *Festucetum pallentis* a także na ruderalnych siedliskach przydrożnych, skarpacech i na obrzeżach zbiorników wodnych.

Wykaz wybranych stanowisk

DE84: Góry Towarne (!), 2003, leg. *Soł.* (OPN); **DE85:** Małusy Małe (!), 2005, leg. *Soł.* (OPN); **DE94:** Góra Lipówka, (!), 2003, obs. *Soł.*; **DE95:** Suliszowice, 2003, obs. *Soł.*; **DE96:** Złoty Potok, 2003, leg. *Soł.* (OPN); **DF05:** Przewodziszowice, 2003, 2005, obs. *Soł.*; **DF06:** Łutowiec (!), 2005, obs. *Soł.*; **DF07:** Kostkowice, 1981, leg. *Sen.* (KTU), 2005, obs. *Soł.*; **DF16:** Morsko (!), 2004, obs. *Soł.*; **DF17:** Kielkowice (!), 2005, obs. *Soł.*; **DF18:** Wierbka, 2006, obs. *Soł.*; **DF26:** Podzamcze (!), 2002, obs. *Soł.*; **DF27:** Pilica (!), 2002, obs. *Soł.*; **DF28:** Chłina, 1981, leg. *Sen.* (KTU); **DF36:** Klucze, 1981, leg. *Sen.* (KTU), 2003, leg. *Soł.* (OPN); **DF37:** Rabsztyn (!), 2002, obs. *Soł.*;

Ryc. 55. Rozmieszczenie stanowisk *Rosa canina* L. var. *canina*

Fig. 55. Distribution of stands of *Rosa canina* L. var. *canina*

Ryc. 56. *Rosa canina* L. var. *dumalis* Baker. A: krótkopęd; B: długopęd; C: fragment osi liścia; D: przylistek; E1, E2: owoc; F: fragment liścia od strony dolnej. Skala: 1: D, F; 2: E1, E2; 3: A, B

Fig. 56. *Rosa canina* L. var. *dumalis* Baker. A: part of fruiting short shoot; B: part of long shoot; C: part of axis of leaf; D: stipule; E1, E2: fruit; F: part of leaf (underside). Scale; 1: D, F; 2: E1, E2; 3: A, B

DF38: Trzyciąż, 2004, obs. *Soł.*; **DF47:** Olewin, 2003, leg. *Soł.* (OPN); **DF48:** Młynnik, 2003, leg. *Soł.* (OPN); **DF56:** Paryż Górny, 2000, leg. *Soł.* (OPN); **DF57:** Tenczynek, 1999, 2000, leg. *Soł.* (OPN); **DF58:** Wierchowice 2004, leg. *Soł.* (OPN); **DF59:** Poręba, 2003, leg. *Soł.* (OPN); **DF66:** Regulice, 2000, leg. *Soł.* (OPN); **DF67:** Brodła, 2000, leg. *Soł.* (OPN); **DF68:** Aleksandrowice, 1999, 2000, leg. *Soł.* (OPN); **DF69:** Skały Twardowskiego (!), 2001, obs. *Soł.*; **DF76:** Podłęże, 2006, leg. *Soł.* (OPN).

Lit.: Berdau (1859), Kozłowska (1928), Sendek (1977), Mazaraki (1979), Pelc (1985), Popek, Sendek (1985), Szelaż (2000), Sołtys, Popek (2002), Sołtys i in. (2004).

Npbl.: 1854, leg. *Ber.* (KRA), 1876, leg. *Kru.* (KRA), 1925, leg. *Kozł.* (KRAM), 1952, leg. *Jas.* (KRA), 1952, leg. *Jas.* (KRAM), 1965, 1980, leg. *Popek.* (KRAP), 1980, leg. *Sen.* (KRA), 1981, leg. *Sen.* (KTU), 1986, leg. *Tow.* (KRA), 1991, leg. *Jas.* (KRAM), 2002, leg. *Bab.* (KTU), 2004, 2006, leg. *Soł.* (OPN).

13b. *Rosa canina* L. var. *dumalis* Baker (ryc. 56).

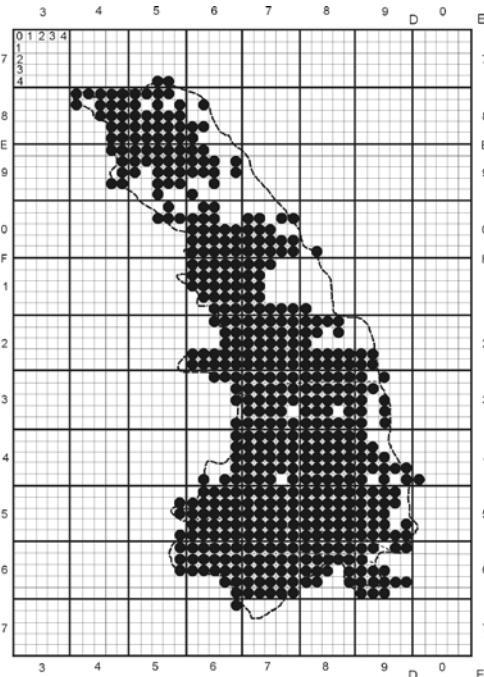
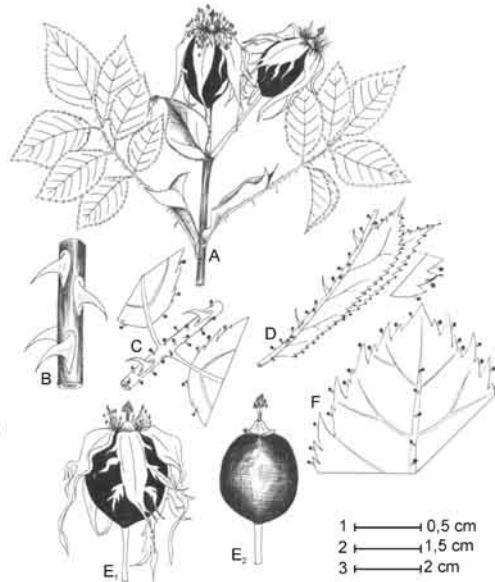
Rozmieszczenie w Polsce. Odmiana pospolita na obszarze całego kraju (Popek 1996).

Występowanie na terenie badań. Odmiana pospolita. 531 notowań w 530 kwadratach (ryc. 57). Występuje powszechnie na podłożu o różnym stopniu żyzności, od rędzin wapiennych do bielich wytworzonych na piaskach.

Rośnie w różnorodnych zbiorowiskach roślinnych. Najczęściej w ciepłolubnych murawach kserotemicznych z lebiodką *Origano-Brachypodietum* (37% stanowisk) na przydrożach (24%) oraz na obrzeżach lasów dębowo-grabowych (13%). Około 10% stanowisk znaleziono w ciepłolubnych zaroślach

Ryc. 57. Rozmieszczenie stanowisk *Rosa canina* L. var. *dumalis* Baker

Fig. 57. Distribution of stands of *Rosa canina* L. var. *dumalis* Baker

z *Corylus avellana* L. dawnego *Peucedano cervariae-Coryletum*, zaroślach z ligustrem i tarniną *Pruno-Ligustretum* czy z *Crataegus* sp. *Rhamno-Cornetum sanguinei*. Sporycznie rośnie także na obrzeżach takich zbiorowisk leśnych jak: buczyny *Dentario glandulosae-Fagetum*, *Dentario enneaphylli-Fagetum*, *Luzulo pilosae-Fagetum* czy w zbiorowisku *Fagus sylvatica-Crucjata glabra* (= *Carici-Fagetum convallarietosum* Michalik 1972), borach mieszanych *Quercu roboris-Pinetum* oraz lasach łągowych *Alno-Ulmion*. Spotykana także w murawach z kostrzewą bruzdkowaną *Koelerio-Festucetum rupicola*, z kostrzewą bladą *Festucetum pallentis* oraz w murawach napiaskowych w północnej części badanego terenu *Diantho-Armerietum elongatae*. Występuje także w zbiorowiskach wtórnych, takich jak nasypy kolejowe, miedze śródpolne i obrzeża zbiorników wodnych.

Wykaz wybranych gatunków

DE75: Krasice Cygańskie, 2002, leg. Urb. (KTU); **DE84:** Góry Towarne Małe, 2003, leg. Soł. (OPN); **DE85:** Małusy Wielkie, 2003, obs. Soł.; **DE86:** Lipnik, 2002, leg. Urb. (KTU); **DE94:** Skrajnica, 2002, leg. Urb. (KTU), Góra Biakło (!), 2003, obs. Soł.; **DE95:** Siedlec, 2003, leg. Soł. (OPN); **DE96:** Złoty Potok, 2003, leg. Soł. (OPN); **DF05:** Przewodyszowice, 2002, leg. Soł. (OPN); **DF06:** Góra Zborów (!), 2003, leg. Soł. (OPN); **DF07:** Siemierzyce, 2002, leg. Urb. (KTU), 2005, obs. Soł.; **DF08:** Ołudza, 2002, leg. Urb. (KTU), 2005, obs. Soł.; **DF16:** Morsko, 2004, leg. Soł. (OPN); **DF17:** Mokrus, 2005, obs. Soł.; **DF18:** Wierbka, 2006, obs. Soł.; **DF26:** Góra Birów, 2004, leg. Soł. (OPN); **DF27:** Pilica, 2002, leg. Soł. (OPN); **DF28:** na S od Kleszczowej, 2004, obs. Soł.; **DF29:** Podlesice – Psiarków, 2002, leg. Urb. (KTU); **DF36:** Klucze, 1977, leg. Bab. (KRA), 2002, obs. Soł.; **DF37:** Barciejówka, 2005, obs. Soł.; **DF38:** Głanów, 2004, obs. Soł.; **DF39:** Ściborzyce, 2004, obs. Soł.; **DF46:** Lgota, 2004, obs. Soł.; **DF47:** Zederman, 2004, obs. Soł.; **DF48:** Młynnik (!), 2002, leg. Soł. (OPN); **DF49:** Przybysławice, 2003, leg. Soł. (OPN); **DF55:** Chrzanów, 2000, leg. Soł. (OPN); **DF56:** Młoszowa, 2000, leg. Soł. (OPN); **DF57:** Filipowice, 1999, 2000, leg. Soł. (OPN); **DF58:** Szklary, 2003, leg. Soł. (OPN); **DF59:** Januszowice, 2003, leg. Soł. (OPN); **DF65:** Zagórze, 2000, leg. Soł. (OPN); **DF66:** Nieporaz, 2000, leg. Soł. (OPN); **DF67:** Sanka, 2000, leg. Soł. (OPN); **DF68:** Szczyglice, 2000, leg. Soł. (OPN); **DF69:** Skąły Twardowskiego, 2001, obs. Soł.; **DF76:** Podłęże, 2006, obs. Soł.; **DF77:** Przeginia Duchowna, 2006, obs. Soł., **EF40:** Sieciechowice, 2004, obs. Soł.

Lit.: Sendek (1977), Mazaraki (1979), Michalik (1978), Dubiel (1989), Dyrka (1994), Towpasz (1996), Szeląg (2000), Sotys, Popek (2002), Bąba (2002/2003), Mróz, Majchrzak (2003), Sotys i in. (2004).

Npbl.: ?, leg. ?. (KRAM), ?, leg. Kozł. (KRA), 18??, leg. Reh. (KRAM), 1854, leg. Ber. (KRA), 1876, leg. Kru. (KRAM), 1926, leg. Kozł. (KRAM), 1948, 1950, leg. Bła. (KRA), 1954, leg. Kur. (KRA), 1956, leg. Tac. (KRAM), 1959, leg. Gaj. (KRA), 1960, leg. Pi. (KRAM), 1974, leg. Tyr. (KTU), 1975, leg. Bab. (KTU), 1977, leg. Bab. (KRA), 1979, 1980, leg. Sen. (KTU), 1986, leg. Dud. (KTU), 1987, leg. Jędr. (KRA), 1991, leg. Woszcz. (KRAM), 2001, leg. Bin. (KRAM), 2002, leg. Jędr. (KRAM), 2000, 2001, 2002, leg. Urb. (KTU), 2002, leg. Rom. (KTU), 2003, 2004, 2005, 2006, obs. Soł.

13c. *R. canina* L. var. *deseglisei* (Boreau) Crépin

Syn.: *R. deseglisei* Boreau

Występowanie na terenie badań. Odmiana bardzo rzadka. Cztery notowania w czterech kwadratach badawczych (ryc. 58).

Rośnie w murawie kserotermicznej *Origano-Brachypodietum*.

Wykaz stanowisk

DE95: Pabianice, 2003, leg. Soł. (OPN); **DF58:** Szklary, 2003, leg. Soł. (OPN); **DF68:** Dolina Mnikowska, 1969, leg. Popek (KRAP); **DF69:** Kraków-Wzgórze Bronisławy, 1969, leg. Popek (KRAP).

14d. *Rosa canina* L. var. *corymbifera* (Borkh.) Boulenger. (ryc. 59).

Rozmieszczenie w Polsce. Odmiana w kraju pospolita (Popek 1996).

Występowanie na terenie badań. Na obszarze badań częsta, 121 notowań w 99 kwadratach (ryc. 60). Rośnie zarówno na glebach brunatnych i rędzinach, jak również na bielcach i płowych, na całym obszarze Wyżyny.

Ryc. 58. Rozmieszczenie stanowisk *Rosa canina* L. var. *deseglisei* (Boreau) Crépin

Fig. 58. Distribution of stands of *Rosa canina* L. var. *deseglisei* (Boreau) Crépin

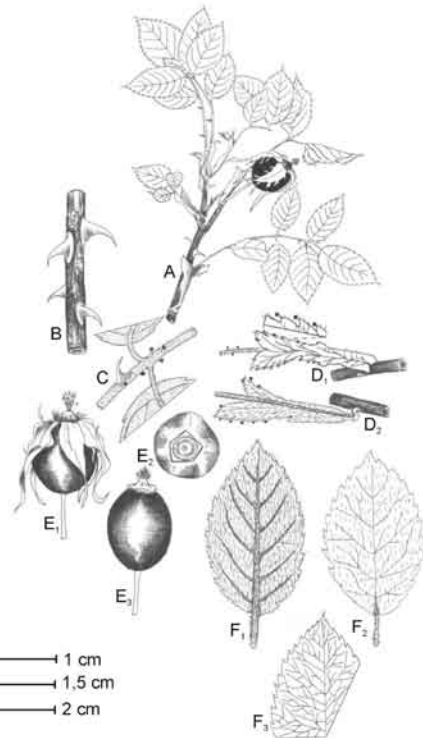
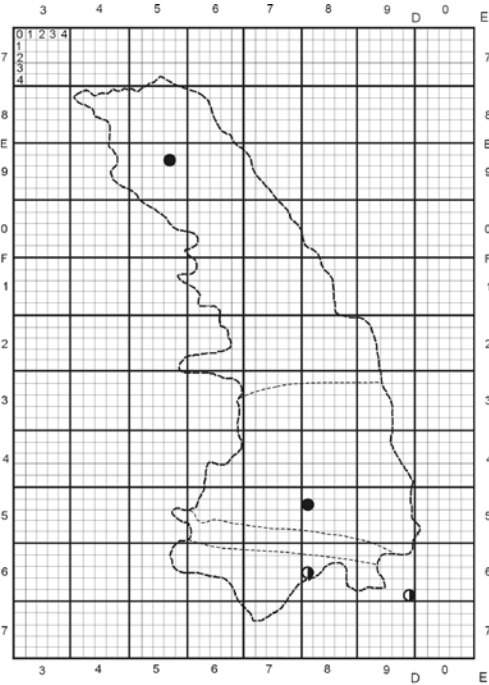
Najliczniej występuje w murawach kserotermicznych *Origano-Brachypodietum* (50% stanowisk), przydrożach (30%) i w ciepłolubnych zaroślach rzędu *Prunetalia spinosae* (15%). Sporadycznie spotykana w zaroślach na obrzeżach lasów dębowo-grabowych, na miedzach śródpolnych, obrzeżach borów *Quercrobororis-Pinetum* i w zaroślach nad zbiornikami wodnymi.

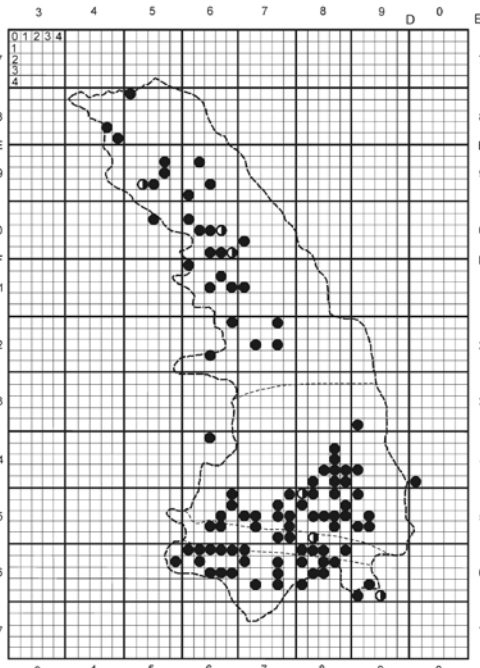
Wykaz wybranych stanowisk

DE84: Olsztyn, 1974, leg. Ha. (KTU), 2003, leg. Soł. (OPN); **DE85:** Mstów, 2004, leg. Soł. (OPN); **DE95:** Pabianice, 2003, leg. Soł. (OPN); **DE96:** Złoty Potok, 1981, leg. Sen. (KTU), 2003, leg. Soł. (OPN); **DF05:** Żarki, 1980, leg. Sen. (KTU), 2005, obs. Soł.; **DF06:** Góra Mirowska, 2002, leg. Soł. (OPN); **DF07:** Kostkowice, 1981, leg. Sen. (KTU), 2005, obs. Soł.; **DF16:** Piaseczno, 2003, leg. Soł. (OPN); **DF17:** Siamoszyce, 2005, obs. Soł.; **DF26:** Góra Birów, 2004, leg. Soł. (OPN); **DF27:** Pilica, 2002, leg. Soł. (OPN); **DF39:** Imbramowice, 1996, leg. Szew. (KRAM), 2003, leg. Soł. (OPN); **DF46:** Bolesław, 2001, leg. Jed. (KTU); **DF48:** Wielmoża, 2003, leg. Soł. (OPN); **DF49:** Skała (!), 2003, leg. Soł. (OPN); **DF56:** Dulowa, 2000, leg. Soł. (OPN); **DF57:** Młynka, 2000, leg. Soł. (OPN); **DF58:** Murownia, 2002, leg. Soł. (OPN); **DF59:** Korzkiew, 2002, leg. Soł. (OPN); **DF65:** Zagórze, 2002, leg. Soł. (OPN); **DF66:** Regulice, 2000, leg. Soł. (OPN); **DF67:** Rybna, 2000, leg. Soł. (OPN); **DF68:** Skała Kmity, 2000, leg. Soł. (OPN); **DF69:** Tyniec (!), 2006, obs. Soł.; **EF40:** Sieciechowice, 1996, leg. Szew. (KRAM), 2005, obs. Soł.

Ryc. 59. *Rosa canina* L. var. *corymbifera* (Borkh.) Boulenger. A: krótkopęd; B: długopęd; C: fragment osi liścia; D1, D2: przylistek; E1, E2, E3: owoc; F1: fragment liścia od strony dolnej; F2, F3: fragment liścia od strony górnej. Skala; 1: D1, D2, F1, F2, F3; 2: C; 3: A, B, E1, E2, E3

Fig. 59. *Rosa canina* L. var. *corymbifera* (Borkh.) Boulenger. A: part of fruiting short shoot; B: part of long shoot; C: part of axis of leaf; D1, D2: stipule; E1, E2, E3: fruit; F1: part of leaf (underside); F2, F3: part of leaf (upper side). Scale; 1: D1, D2, F1, F2, F3; 2: C; 3: A, B, E1, E2, E3

Ryc. 60. Rozmieszczenie stanowisk *Rosa canina* L. var. *corymbifera* (Borkh.) Boulenger

Fig. 60. Distribution of stands of *Rosa canina* L. var. *corymbifera* (Borkh.) Boulenger

Lit.: Celiński (1974/1975), Sendek (1977), Michalik (1978), Popek, Sendek (1985), Soltys, Popek (2002), Soltys i in. (2004).

Npbl.: 18??, leg. Reh. (KRAM), 1952, leg. Jas. (KRAM), 1963, leg. Br. (KRA), 1969, leg. Popek, (KRAP), 1974, leg. Ha. (KTU), 1979, leg. Jędr. (KRA), 1980, 1981, leg. Sen. (KRA), 1983, leg. Kas. (KTU), 1996, leg. Szew. (KRAM), 2001, leg. Mich. (KRA), 2003, leg. Soł. (OPN).

14. *R. jundzillii* Besser

Róża Jundziłła

Zasięg. Europa Środkowa, południowa, Azja Mniejsza i Kaukaz (Popek 1996).

Rozmieszczenie w Polsce. Rośnie na Pogórzu Sudeckim, Nizinie Śląskiej i wzdłuż wschodniej granicy Wyżyny Kielecko-Sandomierskiej (Zieliński 1987, Popek 1996).

Występowanie na terenie badań.

Gatunek bardzo rzadki, podawany w drugiej połowie XIX w. przez Berdaua, z dwóch stanowisk (zielnik KRA). Później znaleziony przez K. Luchtera na jednym stanowisku w Dolinie Kluczwoły. W późniejszych latach już nie potwierdzony. Stanowiska zlokalizowane są w trzech kwadratach badawczych (ryc. 61).

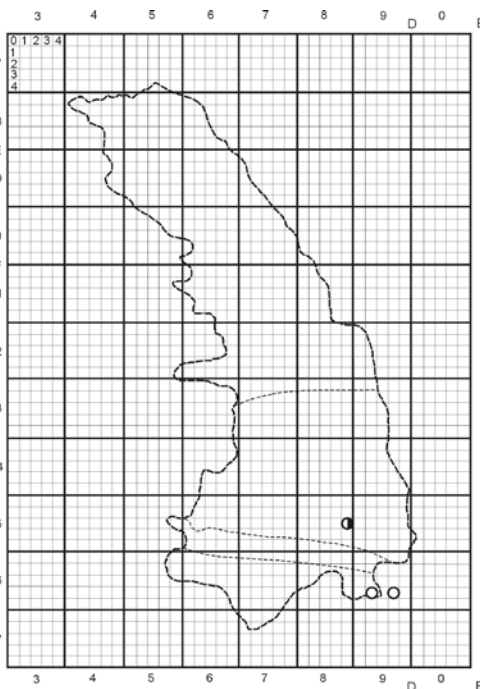
Wykaz stanowisk

DF58: Dolina Kluczwoły, 1965, leg. Lucht. (KRA); **DF69:** Kopiec Kościuszki, 1859, leg. Ber. (KRA), Przegorzały, 1859, leg. Ber. (KRA).

15. *R. x subcanina* (H. Christ) R.

Keller (ryc. 62).

[*Rosa canina* L. x *Rosa dumalis* Bechst.]

Ryc. 61. Rozmieszczenie stanowisk *Rosa jundzillii* Besser

Fig. 61. Distribution of stands of *Rosa jundzillii* Besser

Ryc. 62. *Rosa x subcanina* (H. Christ) R. Keller. A: krótkopęd; B: długopęd; C: fragment osi liścia; D: przylistek; E1, E2, E3: owoc; F1: fragment liścia od strony dolnej; F2: fragment liścia od strony górnej. Skala: 1: D, F1, F2; 2: C; 3: A, B, E1, E2, E3

Fig. 62. *Rosa x subcanina* (H. Christ) R. Keller. A: part of fruiting short shoot; B: part of long shoot; C: part of axis of leaf; D: stipule; E1, E2, E3: fruit; F1: part of leaf (underside); F2, F3: part of leaf (upper side). Scale: 1: D, F1, F2; 2: C; 3: A, B, E1, E2, E3

Zasięg. Mieszaniec występujący w całej Europie, za wyjątkiem jej krańców wschodnich (Tutin i in. 1993).

Rozmieszczenie w Polsce. Brak dokładnych danych o rozmieszczeniu wyróżnionej formy, ze względu na nie wydzielanie jej przez część florystów, zaliczających ją do *Rosa dumalis* Bechst.

Występowanie na terenie badań. Mieszaniec częsty. 116 notowań w 108 kwadratach (ryc. 63).

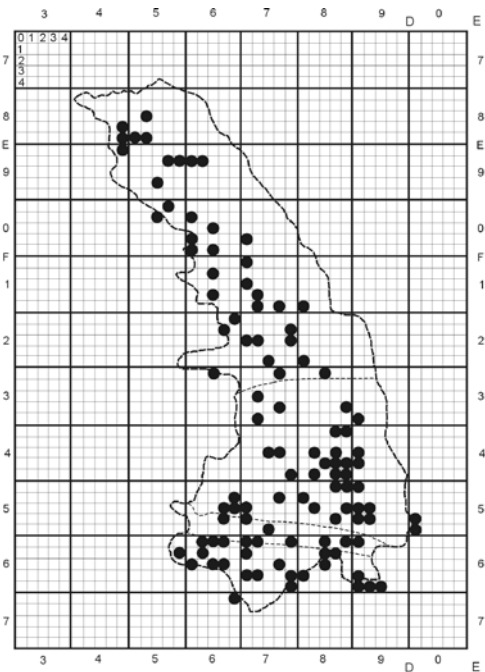
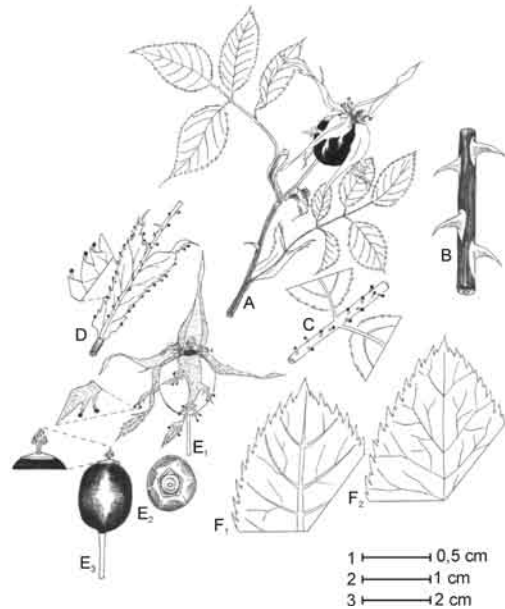
R. x subcanina (H. Christ) R. Keller. występuje w takich samych zbiorowiskach roślinnych jak jej gatunki rodzicielskie, z którymi często rośnie razem lub w bliskiej odległości. Większość stanowisk znajduje się w zbiorowiskach nieleśnych (76%). Najczęściej w murawach kserotermicznych *Origano-Brachypodietum* (40%) i na siedliskach przydrożnych (25%). 15% stanowisk znaleziono na obrzeżach lasów dębowo-grabowych, a 9% w ciepłolubnych zaroślach *Peucedano cervariae-Coryletum*. Takson sporadycznie spotykany na łąkach *Arrhenatheretum elatioris*, będących w różnym stadium sukcesji oraz śródpolnych miedzach.

Wykaz wybranych stanowisk

DE84: Olsztyn, 2003, leg. *Soł.* (OPN); **DE85:** Góra Zajączka (Szeląg 2000); **DE94:** Góra Biakło, 2003, obs. *Soł.*; **DE95:** Pabianice, 2003, leg. *Soł.* (OPN); **DE96:** Złoty Potok, 2003, leg. *Soł.* (OPN); **DF05:** Żarki, 2005, obs. *Soł.*; **DF06:** Góra Włodowska, 2005, leg. *Soł.* (OPN); **DF07:** Kostkowice, 2005, obs. *Soł.*; **DF16:** Morsko, 2004, obs. *Soł.*; **DF17:** Kroczyce, 2005, leg. *Soł.* (OPN); **DF18:** Wierbka, 2005, obs. *Soł.*; **DF26:** Ogródzieniec, 2004, obs. *Soł.*; **DF27:** Smoleń,

Ryc. 63. Rozmieszczenie stanowisk *Rosa x subcanina* (H. Christ) R. Keller

Fig. 63. Distribution of stands of *Rosa x subcanina* (H. Christ) R. Keller

1973, leg. Bor. (KRA), 2003, obs. Soł.; **DF28**: Dłużec, 2004, obs. Soł.; **DF36**: Niegowonice, 2005, obs. Soł.; **DF37**: Bydlin, 2004, obs. Soł.; **DF38**: Wolbrom, 2004, obs. Soł.; **DF39**: Imbramowice, 2004, obs. Soł.; **DF47**: Zederman, 2005, obs. Soł.; **DF48**: Dolina Sąspowska (!), 2002, leg. Soł. (OPN); **DF49**: Sobieski, 2003, leg. Soł. (OPN); **DF56**: Psary, 2000, leg. Soł. (OPN); **DF57**: Tenczynek, 1999, leg. Soł. (OPN); **DF58**: Dolina Kluczwoły, 2003, leg. Soł. (OPN); **DF59**: Giebułtów, 2003, leg. Soł. (OPN); **DF65**: Zagórze, 2000, leg. Soł. (OPN); **DF66**: Nieporaz, 2000, leg. Soł. (OPN); **DF67**: Poręba-Żegoty, 2000, leg. Soł. (OPN); **DF68**: Szczyglice, 2000, leg. Soł. (OPN); **DF69**: Pychowice, 2005, obs. Soł.; **DF76**: Podłęże, 2006, obs. Soł.; **EF50**: Młodziejowice, 2005, obs. Soł.

Lit.: Michalik (1978), Sotys, Popek (2002), Sotys i in. (2004).

Npbl.: 1876, leg. Kru. (KRA), 1954, leg. Kur. (KRA), 1973, leg. Bor. (KRA), 2002, leg. Soł. (OPN).

16. *R. x subcollina* (H. Christ) R. Keller

[*Rosa canina* L. x *Rosa dumalis* Bechst.]

Zasięg. Rośnie na obszarze całej Europy, za wyjątkiem jej wschodnich krańców (Tutin i in. 1993).

Rozmieszczenie w Polsce. Brak dokładnych danych o rozmieszczeniu wyróżnionej formy, ze względu na nie wydzielanie jej przez część florystów, zaliczających ją do *Rosa dumalis* Bechst.

Występowanie na terenie badań. Mieszaniec bardzo rzadki. Podawany łącznie z trzech stanowisk w trzech kwadratach (ryc. 64).

Rośnie w murawie napiaskowej *Diantho-Armerietum elongatae* oraz na przydrożnej skarpie. W literaturze podawana z obrzeży lasu łąkowego.

Wykaz stanowisk

DE95: Pabianice, 2003, leg. Soł. (OPN); **DF48**: Dolina Zachwytu (Michalik 1978); **DF58**: Żelków, 2004, leg. Soł. (OPN).

Sect. *Rosa*

17. *Rosa gallica* L.

Róża francuska

Syn.: *R. austriaca* Crantz, *R. pumila* Jacq.

Zasięg. Środkowa i południowa Europa. (Popek 1996).

Rozmieszczenie w Polsce. Rośnie na rozproszonych stanowiskach głównie w południowej części kraju na Wyżynach Śląskiej, Małopolskiej i Lubelskiej (Zieliński 2001, Popek 2002).

Występowanie na terenie badań. Gatunek podawany w literaturze łącznie z 21 stanowisk w 20 kwadratach (ryc. 65). Dziewięć notowań datowanych jest na drugą połowę XIX w. Mimo poszukiwań takson od blisko 20 lat nie potwierdzony.

Notowany w ciepłolubnych zbiorowiskach klasy *Rhamno-Prunetea* oraz obrzeżach zbiorowisk leśnych klasy *Quercu-Fagetea* Br.-Bl. et Vlieg. 1937.

Wykaz stanowisk

DF48: Grodzisko, 1969, leg. Michal. (KPR), Jerzmanowice, 1941, leg. ? (KRA), Młynnik (Michalik 1978), Ojców, 1859, leg. Ber. (KRA), Wola Kalinowska (Michalik 1978); **DF58**: Dolina Kluczwoły, 1998, leg. Popek, (KRAP), Wierzchowie, 1967, leg. Popek, (KRAP); **DF59**: na S od Wilczkowic, 1998, leg. Way. (ATPOL), Prądnik Korzkiewski, 1969, leg. Michal. (KPR), Szyce, 1859, leg. Ber. (KRAM); **DF68**: Zabierzów, Berdau (1859), 1991, leg. Woszcz. (KRAM); **DF69**: Dębniaki, 1919, leg. K.M. (KRAM), Kopiec Kościuszki, ?, leg. Ber. (KRA), Kostrze, Berdau (1859), 1946, leg. Pawł. (KRA), 1949, leg. Bła. (KRAM), Prądnik Czerwony, 1952, leg. Jas. (KRAM), Panieńskie Skąły, 1887, leg. Kirs. (KRAM), Sikornik, 1859, leg. Ber. (KRAM), Tynieckie Koto (Berdau 1859), Kraków-Wzgórze Bronisławy (Berdau 1859), Zwierzyniec (Berdau 1859); **EF50**: Maszków, 1928, leg. Kozł. (ATPOL).

Ryc. 64. Rozmieszczenie stanowisk *Rosa x subcollina* (H. Christ) R. Keller

Fig. 64. Distribution of stands of *Rosa x subcollina* (H. Christ) R. Keller

Sect. *Synstylae* DC.

18. **Rosa multiflora* Thunb.

Róża wielokwiatowa (ryc. 66).

Syn.: *R. thunbergii* Trattinnick, *R. microcarpa* Hort.

Zasięg. Gatunek pochodzi z Azji Wschodniej, szeroko rozpowszechniony w Chinach, Korei i Japonii. W Europie uprawiany od roku 1863. (Večeřa 1974).

Rozmieszczenie w Polsce. Występuje na całym obszarze kraju jako uciekinier z uprawy lub nasadzany jako roślina ozdobna w ogrodach lub parkach (Zieliński 1987).

Występowanie na terenie badań. Gatunek rzadki. 17 notowań w 17 kwadratach (ryc. 67).

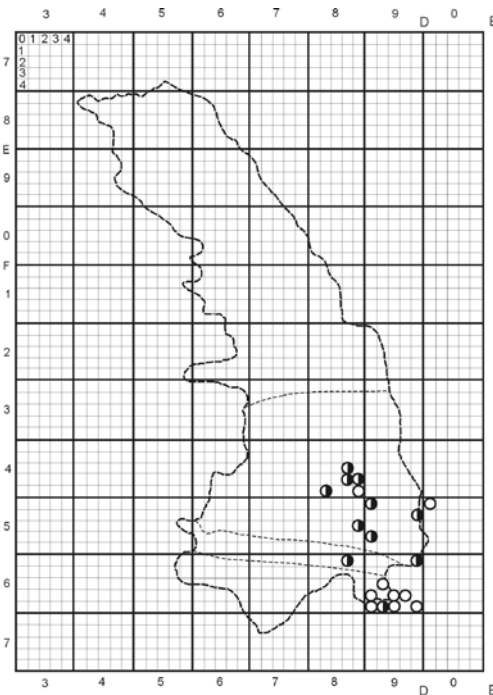
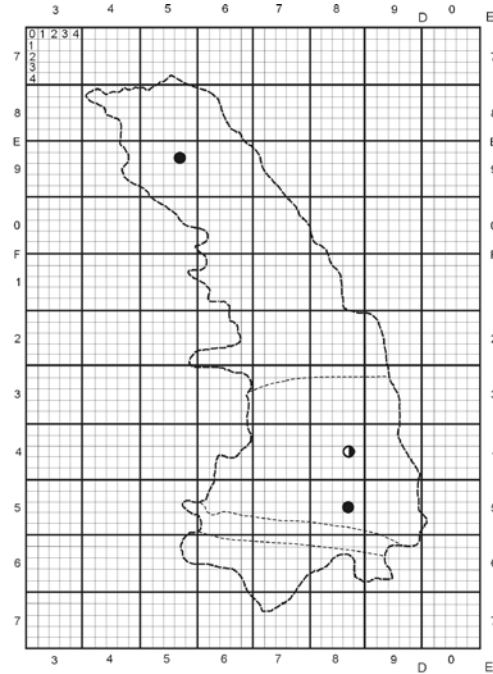
Na obszarze badań występuje na siedliskach ruderalnych, przydrożnych i nad brzegami potoków jako uciekinier z uprawy. Nasadzany bywa także w założeniach parkowych jako roślina ozdobna.

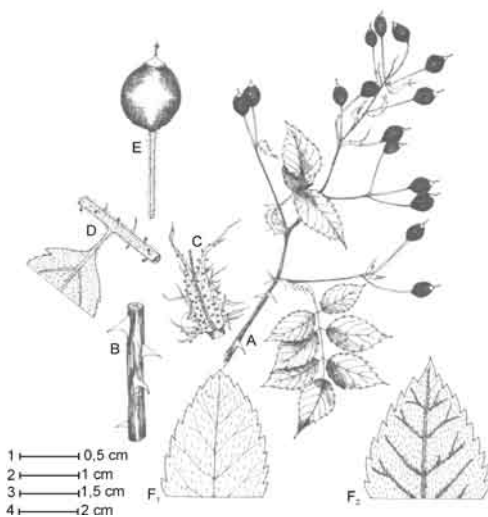
Wykaz stanowisk

DE84: Częstochowa, 1977, leg. Tyr. (KTU), 2005, obs. Soł.; **DE96:** Janów, 2003, leg. Soł. (OPN), Zagaje, 2003, leg. Urb., (KTU), Złoty Potok, 2003, leg. Soł. (OPN); **DF17:** Kiełkowice, 2003, leg. Urb., (KTU), 2005, obs. Soł.; **DF48:** Grodzisko, 2005, obs. Soł., okolice Tarnawy, 2004, obs. Soł., Ojców, 2003, leg. Soł. (OPN), cyt. Sołtys i in. (2004), Saspów, 2002, leg. Soł. (OPN), cyt. Sołtys i in. (2004); **DF57:** Tenczynek, 2003, leg. Soł. (OPN); **DF58:** Bolechowice, 2004, leg. Soł. (OPN); **DF59:** Brzozówka, 2003, leg. Soł. (OPN), cyt. Sołtys i in. (2004), Cianowice, 2003, leg. Soł. (OPN), cyt. Sołtys i in. (2004), Poreba, 2003, leg. Soł. (OPN), cyt. Sołtys i in. (2004), Wielka Wieś, 2003, leg. Soł. (OPN); **DF68:** Chrosna, 2003, leg. Soł. (OPN); **EF40:** Sieciechowice, 2004, leg. Soł. (OPN).

Ryc. 65. Rozmieszczenie stanowisk *Rosa gallica* L.

Fig. 65. Distribution of stands of *Rosa gallica* L.

Ryc. 66. *Rosa multiflora* Thunb. A: krótkopęd; B: długopęd; C: przylistek; D: fragment osi liścia; E: owoc; F1: fragment liścia od strony górnej; F2: fragment liścia od strony dolnej. Skala; 1: F1, F2; 2: C, D; 3: E; 4: A, B

Fig. 66. *Rosa multiflora* Thunb. A: part of fruiting short shoot; B: part of long shoot; C: stipule; D: part of axis of leaf; E: fruit; F1: part of leaf (upper side); F2: part of leaf (underside). Scale; 1: F1, F2; 2: C, D; 3: E; 4: A, B

Gatunki podawane błędnie z obszaru badań lub nie zrewidowane ze względu na brak okazów zielnikowych

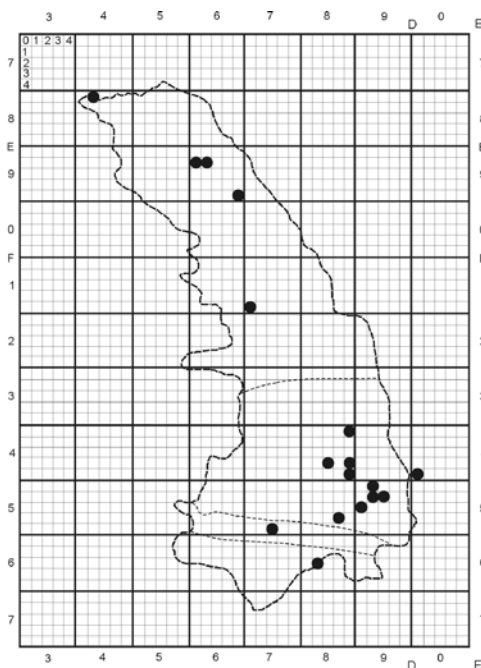
19. **Rosa blanda* Ait. – Gatunek z sekcji *Cinnamomeae* DC. Rośnie we wschodnich i środkowych rejonach Stanów Zjednoczonych i Kanadzie. Z obszaru Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej podawana z Góry Birów koło Ogrodzieńca (Popek, Sendek 1985). Najprawdopodobniej gatunek ten został błędnie oznaczony. Znalezione na tym stanowisku okazy róż należą do innego północnoamerykańskiego gatunku – *Rosa woodsii* Lindl.

20. **Rosa x francofourtana* Muenchh. – Gatunek od dawna uprawiany w całej Europie i w różnych częściach naszego kraju (Dostál 1989, Zieliński 1987). Obecnie występuje jako pozostałość po dawnych uprawach (Zieliński 1987).

Na terenie badań takson podawany przez Rostafińskiego (1872) z Ojcowa (DF48). Stanowisko to, datowane na drugą połowę XIX, nie zostało przez nikogo potwierdzone w późniejszych latach. Nie znaleziono także okazów zielnikowych tego gatunku.

Uwagi ogólne dotyczące rozmieszczenia róż na badanym terenie

Największą różnorodnością gatunkową charakteryzuje się południowy obszar Wyżyny (kwadraty DF48, DF58, DF59, DF68, D69), gdzie na jeden kwadrat sieci ATPOL o boku 10 km przypada powyżej 11 taksonów róż. Najwięcej gatunków stwierdzono na obszarze Ojcowskiego Parku Narodowego i jego otuliny, Parku Krajobrazowego „Do-

Ryc. 67. Rozmieszczenie stanowisk *Rosa multiflora* Thunb.

Fig. 67. Distribution of stands of *Rosa multiflora* Thunb.

linki Krakowskie” oraz w południowo-zachodniej części Wyżyny Olkuskiej. Rejon ten charakteryzuje się pagórkowato-skalistym krajobrazem z licznymi wapiennymi ostańcami. Głębokie podłoże wapienne pokrywają tu głównie bogate rędziny wapienne, gleby brunatne i margle, a na ciepłych południowych zboczach licznych wzniesień panują odpowiednie dla róż warunki świetlne i termiczne. Uboższa w gatunki jest wschodnia i południowa granica badanego terenu (DE86, DF08, DF18, DF39) charakteryzująca się przewagą gleb biellicowych. Ogólną liczbę gatunków róż w poszczególnych kwadratach sieci ATPOL przedstawiono na rycinie 68.

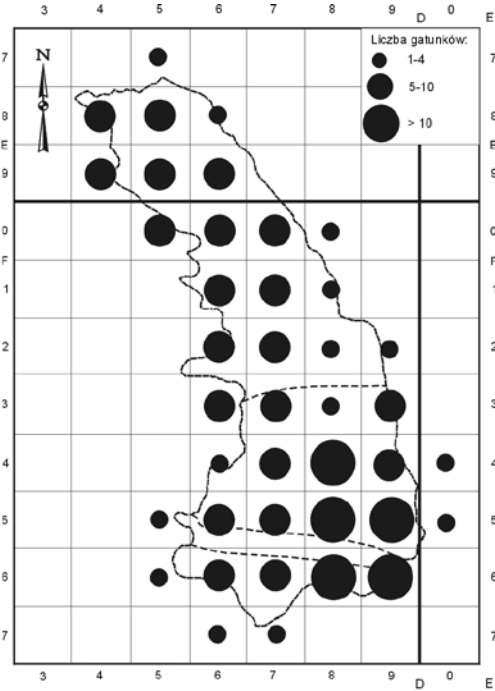
Do najpospolitszych róż należą: *Rosa canina* var. *dumalis* (530 kwadratów) i *R. dumalis* var. *dumalis* (159 kwadratów), *R. dumalis* var. *afzeliana* (117 kwadratów), antropofit *R. rugosa* (109 kwadratów) i rodzima forma mieszańcowa *R. x subcanina* (108 kwadratów). Natomiast do najrzadszych zaliczono *R. majalis* (6 kwadratów), *R. micrantha* (5 kwadratów) i *R. x subcollina* (3 kwadraty).

Róże rosną przede wszystkim w zbiorowiskach nieleśnych (75% stanowisk), a rzadko spotykane są w leśnych i zaroślowych (25%). Procentowy udział róż na stanowiskach leśnych i nieleśnych przedstawia ryc. 69.

Zbiorowiskami nieleśnymi obfitującymi w różne gatunki róż są głównie murawy kserotermiczne (55% stanowisk) w tym *Origano-Brachypodietum* (53%). Po kilku stanowiskach znaleziono w murawach *Koelerio-Festucetum rupicola*, *Festucetum pallentis* i *Diantho-Armerietum elongatae*. Dość liczne stanowiska stwierdzono także w siedliskach przydrożnych (30%) i na miedzach (10%).

Do gatunków najczęściej zasiedlających nasłonecznione zbiorowiska nieleśne należą *Rosa rubiginosa* (blisko 100% jej stanowisk znajduje się w murawach kserotermicznych) i *R. agrestis* (94% stanowisk).

W zbiorowiskach leśnych i zaroślowych stanowiska róż stwierdzono najczęściej na obrzeżach widnych, wielogatunkowych lasów lipowo-dębowo-grabowych (45% stanowisk) i w zbiorowiskach rzędu *Prunetalia spinosae* (42% stanowisk). Ponad 10% stanowisk odnotowano łącznie na skraju lub wzdłuż prześwietlonych szlaków, takich zbiorowisk leśnych jak: *Quercus roboris-Pinetum*, *Dentario glandulosae-Fagetum* i w zbiorowisku *Fagus sylvatica-Crucjata glabra*.

Ryc. 68. Liczba gatunków róż stwierdzona w kwadratach sieci ATPOL o boku 10 km

Fig. 68. Numbers of recorded roses species in squares ATPOL with a side of 10 km

Ryc. 69. Udział stanowisk róż w zbiorowiskach nieleśnych i leśnych na obszarze badań. W wykazie uwzględniono gatunki stwierdzone na co najmniej 10 stanowiskach

Fig. 69. Percentage of rose localities in woodland and non-woodland localities. The diagram takes account of only those species that were recorded in at least 10 localities. The diagram takes account of only those species that were recorded in at least 10 localities

III. *Rubus* L.

Na obszarze Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej stwierdzono występowanie 30 gatunków z rodzaju *Rubus* L., w tym 26 z podrodzaju *Rubus*, jeden z podrodzaju *Cylactis* (Raf.) Focke, jeden z podrodzaju *Idaeobatus* (Focke) Focke, jeden z podrodzaju *x Idaeorubus* Holub oraz jeden gatunek w uprawie. Spośród znalezionych taksonów 27 należy do naszej rodzimej flory, a trzy to antropofity, jeden pochodzący z Kaukazu drugi z Ameryki Północnej, a pochodzenie trzeciego nie jest znane. Liczba notowanych gatunków jeżyn stanowi 30% wszystkich taksonów znanych z obszaru Polski.

Systematyczny wykaz gatunków:

Podrodzaj *Cylactis* (Raf.) Focke

Seria *Saxatiles* Focke

1. *Rubus saxatilis* L.

Podrodzaj *Idaeobatus* (Focke) Focke

2. *Rubus idaeus* L.

Podrodzaj *Rubus*

Sekcja *Rubus*

Podsekcja *Rubus*

Seria *Nessenses* H. E. Weber

3. *Rubus nessensis* Hall

4. *Rubus scissus* W. C. R. Watson

Seria *Rubus*

5. *Rubus sulcatus* Vest

6. *Rubus plicatus* Weihe & Nees

Podsekcja *Hiemales* E. H. L. Krause

Seria *Discolores* (P. J. Müll.) Focke